

FÝRE ORANLARI

Adaçayý

- a) Toptan ambar : % 1-2
- b) Perakende satis : % 2
- c) Paketleme : % 3-5
- d) Yabancı maddeleri ayırma : % 0.5

Ahpap Epya

Suni tahtadan TV.kabini ve müzik seti kabini imalinde meydana gelebilecek fire oranlari:

- Suni tahta kullaniminda (sunta) % 25-30
- PVC esasli folyo yüzey kaplamasi esnasinda % 13 - 15

Akaryakýt

Akaryakýt ana depodan alýnarak perakende satýcýlaryn buluduđu pompa depolarýna nakli ve satýpý esnasýnda ortalama olarak

- Gazda (%07.5) binde yedibuçuk
- Motorinde (%06) binde altý
- Fuel - Oilde (%05) binde beþ nispetinde fire ve zayıat verebilir.

Benzin istasyonlarynda satýpý yapýlan benzin , gaz yađý Fuel/Oil ve makina yađlarynyñ satýblary sýrasynda veya tahmil , tahliye anynda depolamadan mütevellit ortalama fire nispetleri;

- Benzin %010 (binde on)
- Gazyađý %07.5 (binde yedibuçuk)
- Motorin %06 (binde altý)
- Fuel - Oil %05 (binde beþ)
- Makina yađý %05 (binde beþ) olup , bu nispetler tatbikatta hadisenin þekline göre ;
- Benzin %020 (binde yirmi)
- Gazyađý %015 (binde onbeþ)
- Motorin %10 (binde on)

- Fuel - Oil %7.5 (binde yedibuçuk)
- Makina yađý %10 (bindeonb) nispetlerine kadar yúkselebilir.

Benzin , süper benzin , gaz ve motorin satýpý litre esasýna göre yapılmakta olup , uzun depolama süreleri içinde % 04 nispetinde fire ve zayıat verebilir.

Akaryakýt fire oranlarý , çepitli olaylar sonucu meydana gelebilecek apýrý kayýplarla ilgilidir.Örnek olarak ;satýplarýn herhangi bir nedenle aksamasý yüzünden uzun süre depoda bekleyen malýn , buharlaþması veya iklimden sıcak alýnan malýn farklı iklimdeki apýrý sođuk ortamda depolanýp , satýlması.Ya da çepitli nedenlerle birkaç aþamada yapılan yükleme-bobaltmalar , fiili kayýplarýn yükselmesine yol açabilmektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlýđý'na bađlý Petrol Ýpleri Genel Müdürlüđü'nün belirlediđi ve Maliye Bakanlýđý'nýn da kabul ettiđi akaryakýtlarda resmi ortalama fireler þöyledir.

- Süper, normal, kurþunsuz benzinler için : binde altýbuçuk
- Gazyađý ve motorin için : binde beþ
- Fuel - oil cinsleri için :binde üç

Bu oranlara tekabül eden parasal deđerler satýp fiyatýnýn içinde müþteriden alýndýđýndan , bilindiđi gibi bayilerin ' fire adý ' altýnda ayrıca bir gider kaydetmeleri mümkün deđildir.

Yukarıdaki resmi ortalama firelerin tatbikatta apýlması halinde , mükelleften açıklama istenecektir.Bu taktirde ve hadisenin belgelenmesi kaydıyla , Odamızca onaylanmýþ bulunan listedeki oranlar , açıklamalarda yol gösterici olarak kullanılacak rakamlardýr.

Rafineride özelliklerine ve iþlenen ham petrolün türüne bađlý olarak kalorifer yakıtýndaki motorin oraný farklılık göstermekte olup , TÜPRAP rafinerileri itibariyle ortalama kalorifer yakıtý kompozisyonu apađýya çýkarýlmýþtır.

Rafineri Adý

Motorin (%)

Fuel-oil(%)

Ýzmit rafinerisi

25-30

70-75

Ýzmir rafinerisi

30

70

Kýrýkkale rafinerisi

40

60

Týr filosunda kullanýlýn Ford ve Mercedes marka çekici kamyonlar 100 Km'de ortalama 35 Litre motorin sarfederler ve yađ deđipimleri de her 10.000 Km'de bir yapýlýr.

(08.05.1998/877 YKK)

Akaryakýt

satýplarýnda fire oranlarýnýn tespitinde , ikmal yerinden sýcak alýnan malýn bekleme nedeniyle sođuduktan sonra satýlmasýndan dolayý hacim olarak kúçülmesi dikkate alýnýr.(13.05.1998/877 YKK)

Akrilik Ýplik

Bobin halinde teslim alınan akrilik ipligin çileye alınmasında % 1, çile halindeki akrilik ipligin boyanmasında %1, 5- 2, çile boyalı akrilik ipligin bobine alınmasında % 2- 3, bobin hali, ndeki ipligin sarılanmasında % 3- 5, bobin halindeki boyalı akrilik ipligin kuka yapılması esnasında % 1- 2 fire vermesi normaldir.Akrilik iplik elyaftan iplik haline gelinceye kadar % 3- 4 fire verebilir.Yün iplik, tiftik, kamgarn, angora iplik boyalı alındığı takdirde:

Rutubet firesi : % 5

Aktarma (sargi firesi) : % 4

Dokuma ameliyesindeki fire : % 5

Mamülün konfeksiyon safhasındaki fire oranları ise;

Kazak ve bluz:

Takma kol olduğunda : % 18- 20

Reglan kol olduğunda : % 5- 7

Elbise triko olarak alındığında : % 20

Etek triko olarak alındığında : % 10

Ceket triko olarak alindiginda : % 18- 20

Süveter triko olarak alindiginda : % 20- 25 civarinda fire verir.

30/ 1, 24/ 1, 20/ 1 türündeki ipliklerden üretilen T-Shirt iplikleri boyalı ve boyasız olmak üzere ikiye ayrılır. Her iki tür iplikten de sözkonusu mamülleri elde edebilmek için geçirilen üretim safhaları ve bu safhalarda dogabilecek fire nispetleri aşağıya çıkarılmıştır:

Boyasız ipliklerden üretilenler, yuvarlak örgü makinalarında dokunur. Iplik dokunurken % 2- 3 arası fire dogabilir. Ütülenerken kesime hazır vaziyete getirilen kumalarda kesim esnasında % 5- 6 fire vermesi normaldir.

1- 1adet pantolonun dikimi ve overlogu için kullanılacak ortalama dikis ipliği miktarının 90- 100 metre civarında,

2- 1 adet çocuk pantolonunun dikimi ve overlogu için kullanılacak dikis ipliği miktarının 300- 400 metre civarında,

4- 1 adet kot yelek dikimi ve overlogu için kullanılacak ortalama dikis ipliği miktarının 80- 100 metre civarında bulunduğu, ayrıca dikis ipliğinin kullanımı sırasında fire miktarı (bant olarak çıkıyorsa) % 2, (tek makina olarak çıkıyorsa % 5 civarındadır.)

Elastiki ambalaj ve korse imalatında pamuk ipliği hambez haline gelirken % 3, kasarlanırken de % 4 nispetinde fire verebilir.

Akrilik Relax (kamgarn) iplikte satış nem oranı -0-, rutubette, kurutulmuş mal üzerinden % 2 civarındadır.

Aktariye

Çubuk Vanilya : Muhafaza şartlarına göre degismekle beraber, % 4 - 8 nispetinde fire verilir.Sigala Yagi : Beklemeden dolayı herhangi bir fire sözkonusu degildir.

Akü

Sadece hurda olarak alım satım esnasında verebilecekleri fire nispetleri ;

- Akü topragi : % 5

- Akü : % 5

Akvaryum Balıđóy ve Bitkileri

Akvaryum balığı üretimhanelerinden toptan satış noktalarına ulaşan balıklardaki fire oranı en az % 1 , en çok % 5 olarak kabul

edilmektedir.

Toptan balik satis noktalarinda baliklarin kısa sürede satisharinda fire orani % 1 - 5 iken , uzun süre bu noktalarda kalan baliklarda fire orani % 10 - 40 düzeyine yükselmektedir.Bu durumda yapılacak bir genelleme ile akvaryum baliklarindaki fire orani % 5 - 7 olarak kabul edilmektedir.

Perakende balik satis magazalarinda canli balik fire orani % 2 olarak saptanmistir.Dis piyasadan elde edilen akvaryum baliklarindaki fire orani ise oldukça yüksektir.Zira ithal olunan baliklarin büyük bir bölümünde stres yanisira hastalik belirtileri görülmekte olup, fire orani % 30 - 50 arasinda degismektedir.Ithal baliklarin perakende magazalarindan müsteriye ulasmasina kadarki fire orani ise % 80 düzeyine yükselbilmektedir.

Akvaryum bitkilerinde fire orani pek bulunmamakla beraber , iç ve dis piyasadan temin edilen bu bitkilerde farkli isik ortamlarindan ileri gelen fire % 2 - 5 olarak tespit edilmistir.(13.03.1997/142 YKK)

Altın

Altin eritilmesi esnasinda % 0.2 (binde iki) ile % 0.3 (binde üç) oraninda erimek suretiyle fire ve zayiat verebilir.Bunun disinda , alınan emtialarin üzerinde görülen damgalardan kaynak v.s. nedeniyle % 0.50 (binde elli) civarinda milyen (ayar)

düşüklüğü olabilir.Bundan dolayi da % 8 - 10 civarinda eksilme meydana gelir.Ayrice, altinin islenirken verdigi fire , isleme sekillerine göre degisir.

1) 22 Ayar bilezikler , bunlar el kalemi veya makina kalemi ile islenir.Ege ile tesviyeleri az oldugundan % 05 fire verir.

2) Alyanslar , bunlar ege ile tesviye edilir.Sonra zimpara ve cila yapildigindan , fire miktarı 100 gramda 3-4 gr.arasindadir.

3) Diger ince islerde , yani sadekar islerinde bu miktar daha fazlasir.Çünkü bunlar egeden çıkma islerdir.Sonra cilalanir.Firesi % 10'a kadar çıkar.

Has altin 24 ayardir.Bir ayar 41, 5 milyemdir.Has altin 24 ayar 1000 milyemdir.

Düşük ayarlı altin : 41, 5 milyem noksan ise düşük ayarlı altindir.

Düşük milyemli altin : 41, 5 milyemin altındaki noksanliklar milyem düşüklüğüdür.

Altinin eritilmesinde ayar tespiti için kullanılan katkı maddesi tam manasiyla karismaz ve eriyen bu altinlardan imal edilen takilarin hiçbirini milyem farki olarak birbirine uymaz;10 milyeme kadar fark edebilir ; bu fark ayar düşüklüğü olarak kabul edilmez

(28.05.1998/23 YKK)

Aliminyum

Alüminyum potada eritilip platina kalıplarına kepçe ile dökülmesi esasına göre levha imali için platinadökümünde kullanılmis kap kaçak hurdasından % 8 - 12 fire , % 15 - 20 rimat ve toz husule gelir.

Külçe alüminyum , döner ocaklarda eritilip kalıplara dökülerek silindirlerde plaka haline getirilmesinden sonra plakaların müsteri talebine göre muhtelif ebat ve kalınlıklarda yuvarlak halde makaslarla kesilmesi esnasında % 2 - 5 civarında fire verebilir.Alüminyum sadece hurda olarak alim satin esnasında verebilecegi fire nispeti % 1, 5 - 2 'dir.

Alüminyum üretiminde : (Profil)

- 1) Külçeden biyek dökümünde fire % 1, 5 - 3
- 2) Külçeden biyek dökümünden ramat ve toz : % 2.5 - 4
- 3) Ara isten biyet dökümünde fire : % 2 - 4
- 4) Ar isten biyet dökümünde ramat ve toz : % 3, 6 - 6
- 5) Kümüle alüminden mamul üretiminde fire : % 1, 75 - 3
- 6) Eloksal üretiminde fire : % 1, 5 - 2
- 7) Polisaj isleminde fire : % 1
- 8) Kalıpların ömrü her ne kadar kanuni amortismanına tabi ise de , baskı , imalat hatası biyetteki hatalar, kalıpların her an kirilabileceğini gösterdiğinden , bu hususta tam bir kanaat belirlenmesi imkansızdır.

Alüminyum Dograma : Türkiye'de üretilen standart profillerin 6 metre olduğu gözönüne alınarak , bu profilden dograma yapılması esnasında % 1 talas payı (görünmeyen fire) ve % 13 - 14 görünür fire olmak üzere toplam maksimum % 15 'e kadar fire ve zayıat verebilir.

Alüminyum potada eritilip platina kalıplarına kepçe ile dökülmesi esasına göre levha imali için platinadökümünde kullanılmis kap kaçak hurdasından % 8 - 12 fire , % 15 - 20 rimat ve toz husule gelir.

Külçe alüminyum , döner ocaklarda eritilip kalıplara dökülerek silindirlerde plaka haline getirilmesinden sonra plakaların müsteri talebine göre muhtelif ebat ve kalınlıklarda yuvarlak halde makaslarla kesilmesi esnasında % 2 - 5 civarında fire verebilir.Alüminyum sadece hurda olarak alim satin esnasında verebilecegi fire nispeti % 1, 5 - 2 'dir.

Alüminyum üretiminde : (Profil)

- 1) Külçeden biyek dökümünde fire % 1, 5 - 3
- 2) Külçeden biyek dökümünden ramat ve toz : % 2.5 - 4
- 3) Ara isten biyet dökümünde fire : % 2 - 4
- 4) Ar isten biyet dökümünde ramat ve toz : % 3, 6 - 6
- 5) Kümüle alüminden mamul üretiminde fire : % 1, 75 - 3
- 6) Eloksal üretiminde fire : % 1, 5 - 2

7) Polisaj isleminde fire : % 1

8) Kaliplarin ömrü her ne kadar kanuni amortismanina tabi ise de , baski , imalat hatasi biyetteki hatalar, kaliplarin her an kirilabilecegini gösterdiginden , bu hususta tam bir kanaat belirlenmesi imkansizdir.

Alüminyum Dograma : Türkiye'de üretilen standart profillerin 6 metre oldugu gözönüne alınarak , bu profilden dograma yapilmasi esnasinda % 1 talas payi (görünmeyen fire) ve % 13 - 14 görünür fire olmak üzere toplam maksimum % 15 'e kadar fire ve zayiat verebilir.

Alüminyum Mutfak Epyasý

Alüminyum diskten baslayarak alüminyum mutfak esyasi imalatinda firmalarin yaptiklari imalatin nev'ine ve çalisma tarz ve imkanlarina nazaran fire nisbeti % 2 ile % 5 arasinda degisebilir

Ambalaj Malzemesi

Raid Electromat : Sivrisinek kovucu tablet (mamul) % 2

Mats per alu.of 10 mats : Sivrisinek kovucu tabletlerin konuldugu 10 'lu alüminyum folyo yarimamul % 2

E.Virgin mats Raid baskili : Sivrisinek kovucu ürünün tabletleri % 2

Mat iç kutu: Sivrisinek kovucu tablet iç kutusu % 2

Mat display : Sivrisinek kovucu tablet iç kutularindan 24 adedinin konuldugu ara iç kutu % 2

Mat dis kutu : Sivrisinek kovucu tablet displaylerinin konuldugu dis kutu % 2

Raid elektro : Sivrisinek kovucu tablet isitici makina mamul % 2

Rezistans : Sivrisinek kovucu tablet isitici makina rezistans grubu (seramige gömülmüs) % 2

Rezistör : Sivrisinek kovucu tablet isitici makina rezistörü % 2

Alt kapak : Sivrisinek kovucu tablet isitici makina alt kapak % 2

Üst kapak : Sivrisinek kovucu tablet isitici makina üst kapak % 2

PVC Blister : Sivrisinek kovucu tablet isitici makina rezistansi PVC koruyucu ambalaj % 2

Electro kartela : Sivrisinek kovucu tablet isitici makina blisterlerinin yapistirildigi karton % 2

Electro dis kutu: Sivrisinek kovucu tablet isitici makina dis kutu % 2

Raid Baid: Böcek yemi (mamul) % 2

Raid Baid PVC: Böcek yemi diskinin hazirlanacagi ham PVC (yarimamul) % 2

Raid Bait PVC alt kesilmis: Böcek yemi diskinin alt parçasi % 2

- Raid Bait PVC üst kesilmiş: Böcek yemi diskinin üst parçası % 2
- Raid Bait etiket: Böcek Yemi disket üzerine yapıştırılan , tarihli etiket % 2
- Raid Bait iç kutu: Böcek yemi konulan iç kutu % 2
- Raid Bait display: Böcek yemi iç kutularından 12 adedinin konulduğu ara iç kutu % 2
- Raid Bait dis koliBöcek yemi displaylerinin konulduğu dis kutu % 2
- Raid Faresavar : Fare yemi (mamul) % 2
- Raid Faresavar kartela: Fare yemi blisterlerinin yapıştığı karton % 2
- Raid Faresavar PVC (blister): Fare yemi koruyucu kap % 2
- Raid Faresavar serit display : Fare yemi iç ambalajlarının 6 adedinin dizildiği serit karton %
- Raid Faresavar separator: Fare yemi dis kutusunu ikiye bölmeye yarayan mukavva ayırıcı % 2
- Raid Faresavar dis koli: Fare yemi ambalajlarının konulduğu dis kutu % 2
- Raid Moth: Güve kovucu (mamul) % 2, 5
- Raid Moth ön etiket: Güve kovucu ambalajı ön etiket % 2
- Raid Moth arka etiket: Güve kovucu ambalajı arka etiketi % 2
- Raid Moth PVC (blister): Güve kovucu PVC koruyucu ambalaj % 2
- Raid Moth virgin mats: Güve kovucu ürünün tabletleri % 2
- Raid Moth display: Güve kovucu ambalajlarından 24 adedinin konulduğu ara iç kutu % 2
- Raid Moth dis koli: Güve kovucu displaylerin konulduğu dis kutu % 2
- Glade Flover: Hava tazeleyici (mamul) , sivi tipi % 2, 5
- G.Flower vent insert: Sivi hava temizleyici filament tutucu yüksek % 2
- G.Flower filament: Sivi hava tazeleyici filamentleri % 2
- G.Flower sise: Sivi hava temizleyici mamul sisesi % 2
- G.Flower kapak: Sivi hava temizleyici mamul sise kapağı % 2
- G.Flower iç kutu (Bouq.): Sivi hava temizleyici mamul iç kutusu % 2
- G.Flover iç kutu (Cosy): Sivi hava temizleyici mamul iç kutusu % 2
- G.Flover iç kutu (Exotic): Sivi hava temizleyici mamul iç kutusu % 2
- G.Flover iç kutu (Fant.): Sivi hava temizleyici mamul iç kutusu % 2
- G.Flover iç kutu (L.Fresh): Sivi hava temizleyici mamul iç kutusu % 2
- G.Flover dis kutu : Sivi hava temizleyici mamul dis kutusu % 2
- Sentorette: Hava tazeleyici (mamul) , kati tipi % 2
- S.tekli iç kutu (Brise): Kati hava tazeleyici mamul tekli iç kutusu % 2
- S.tekli iç kutu (Narcisse): Kati hava tazeleyici mamul tekli iç kutusu % 2
- S.tekli iç kutu (reflection): Kati hava tazeleyici mamul tekli iç kutusu % 2

- S.tekli dis kutu: Kati hava tazeleyici mamul tekli dis kutu % 2
- S.çiftli iç kutu (Brise): Kati hava tazeleyici mamul çiftli iç kutusu % 2
- S.çiftli iç kutu (Narcisse): Kati hava tazeleyici mamul çiftli iç kutusu % 2
- S.çiftli iç kutu (reflection): Kati hava tazeleyici mamul çiftli iç kutusu % 2
- S.çiftli display: Kati hava tazeleyici çiftli mamullerin 12 adedinin konulduğu ara iç kutu % 2
- S.çiftli dis kutu : Kati hava tazeleyici mamul çiftli dis kutusu % 2
- Laser Vak: Dezenfektan tuvalet temizleyicisi (mamul) % 2
- Laser Vak sise: Dezenfektan tuvalet temizleyici sisesi % 2
- Laser Vak kapak : Dezenfektan tuvalet temizleyici sise kapagi % 2
- Laser Vak tipa: Dezenfektan tuvalet temizleyici sise tipasi %2
- Laser Vak ön etiket: Dezenfektan tuvalet temizleyici sise ön etiketi % 2
- Laser Vak arka etiket : Dezenfektan tuvalet temizleyici sise arka etiketi % 2
- Laser Vak dis koli: Dezenfektan tuvalet temizleyici mamul dis kutu % 2
- Na Silicate Glue : Dezenfektan tuvalet temizleyici dis kutu tutkali % 2
- Adhesive band: Yapistirici band % 2
- Expert 1 ön etiket: Cila ve kir sökücü mamul bidon ön etiketi % 2
- Expert 1 arka etiket: Cila ve kir sökücü mamul bidon arka etiketi % 2
- Expert 2 ön etiket: Polimer cila mamul bidon ön etiketi % 2
- Expert 2 arka etiket: Polimer cila mamul bidon arka etiketi % 2
- Expert 3 ön etiket: Koruyucu cila mamul bidon ön etiket % 2
- Expert 3 arka etiket: Koruyucu cila mamul bidon arka etiket % 2
- Expert 4 ön etiket: Toz alici , parlatici mamul bidon ön etiketi % 2
- Expert 4 arka etiket : Toz alici , parlatici mamul bidon arka etiketi % 2
- Brillo ön etiket: Bulasik deterjani mamul bidon ön etiketi % 2
- Brillo arka etiket: Bulasik deterjani mamul bidon arka etiketi % 2
- Multi ön etiket: Genel amaçli deterjan mamul bidon ön etiketi % 2
- Multi arka etiket: Genel amaçli deterjan mamul bidon arka etiketi % 2
- Niagara ön etiket: Elyikama sivisi mamul bidon ön etiketi % 2
- Niagara arka etiket: Elyikama sivisi mamul bidon arka etiketi % 2
- Sprint ön etiket: Dezenfektan temizleyici mamul bidon ön etiketi % 2
- Sprint arka etiket: Dezenfektan temizleyici mamul bidon arka etiketi % 2
- Virex ön etiket: Dezenfektan temizleyici mamul bidon ön etiket % 2

- Virex arka etiket: Dezenfektan temizleyici mamul bidon arka etiket % 2
- End-Bac ön etiket: Dezenfektan temizleyici mamul bidon ön etiket % 2
- End-Bac arka etike: Dezenfektan temizleyici mamul bidon arka etiket % 2
- Glory Shampoo ön etiket: Hali sampuani mamul bidon ön etiket % 2
- Glory Shampoo arka etiket: Hali sampuani mamul bidon arka etiket % 2
- Glory Extraction ön etiket: Hali kir sökücü mamul bidon ön etiket % 2
- Glory Extraction arka etike: Hali kir sökücü mamul bidon arka etiket % 2
- Break-Up ön etiket: Dezenfektan temizleyici mamul bidon ön etiket % 2
- Break-Up arka etiket: Dezenfektan temizleyici mamul bidon arka etiket % 2
- Sparkle ön etiket: Cam temizleyici mamul bidon ön etiket % 2
- Sparkle arka etiket: Cam temizleyici mamul bidon arka etiket % 2
- Brillo-Matic ön etiket: Otomatik bulasik makinesi deterjani mamul bidon ön etiket
- Brillo-Matic arka etiket: Otomatik bulasik makinesi deterjani mamul bidon arka etiket
- Brillo-Rinse ön etiket: Otomatik bulasik makinesi parlaticisi mamul bidon ön etiket % 2
- Brillo-Rinse arka etiket: Otomatik bulasik makinesi parlaticisi mamul bidon arka etiket % 2
- Brillo-Antilime ön etiket: Kireç sökücü mamul bidon ön etiket % 2
- Brillo-Antilime arka etiket: Kireç sökücü mamul bidon arka etiket % 2
- PE Bidon (5 Kg.): 5 Kg. mamul polietilen bidon % 2
- PE Bidon (20 Kg.): 20 Kg. mamul polietilen bidon % 2
- PVA Tutkal 7302-A: Etiket yapistirma tutkali % 2
- Adhesive Band: Dis kutu yapistirma bandi % 2
- CP AMBALAJ MALZEMELERİ**
- Fik: Uçan haserelere karsi aerosol (mamul) % 2, 5
- Fik Kanisier: Uçan haserelere karsi aerosol teneke kutusu % 2, 5
- Fik Valve : Uçan haserelere karsi aerosol valfi % 2, 5
- Actuator Button: Usan haserelere karsi aerosol aktuatoru % 2, 5
- Fik kapak: Usan haserelere karsi aerosol kapagi % 2, 5
- Tava: Uçan haserelere karsi aerosollerin 12 adedinin konuldugu tepsi % 2, 5
- Pe Film: Usan haserelere karsi aerosol 12'li tavanin shring naylonu % 2, 5
- Fik Dis Koli: Usan haserelere karsi aerosol dis kolisi % 2, 5
- Cik: Yürüyen haserelere karsi aerosol (mamul) % 2, 5
- Cik Kanisier: Yürüyen haserelere karsi aerosol teneke kutusu % 2, 5
- Cik Valve: Yürüyen haserelere karsi aerosol valfi % 2, 5

Wand Assembly: Yürüyen haserelere karsi aerosol kapagina takilan plastik hortum ve mekanizma % 2, 5

Cik Kapak: Yürüyen haserelere karsi aerosol kapak % 2, 5

Tava: Yürüyen haserelere karsi aerosollerin 12 adedinin konuldugu tepsi % 2, 5

Pe Film: Yürüyen haserelere karsi aerosol 12'li tavanin shring naylonu % 2, 5

Cik Dis Koli: Yürüyen haserelere karsi aerosol dis kolisi % 2, 5

Glade: Hava tazeleyici aerosol (mamul) % 2, 5

Glade Kaniste: Hava tazeleyici aerosol teneke kutusu % 2, 5

Glade Valve: Hava tazeleyici aerosol valfi % 2, 5

Glade Kapak: Hava tazeleyici aerosol kapak % 2, 5

Glade Dis koli: Hava tazeleyici aerosol dis kolisi % 2, 5

Raid Liquid: Haserelere karsi likit (mamul) % 2

Raid Liquid Separtor: Haserelere karsi likit koli separatoru 3 oluklu % 2

Raid Liquid Separator : Haserelere karsi likit koli separatoru 4 oluklu % 2

Raid Liquid Kapak: Haserelere karsi likit sise kapagi % 2

Raid Liquid Glue: Haserelere karsi likit etiket yapistirici tutkal % 2

Raid Liquid Etiket: Haserelere karsi likit sise etiketi % 2

Raid Liquid Bise: Haserelere karsi likit sisesi % 2

Raid Liquid Dis Kutu: Haserelere karsi likit dis kutu % 2

Ambalaj Sandýđý

Ambalaj sandiklari imalatindaki fire orani % 5 - 8 civarindadir

Anoson

Anason nakliyede % 0.5 (binde bes) , depolamada % 0.2 (binde iki) civarinda fire ve zayiat verebilir.

Antifiriz

Bati Almanya'dan 1-1, 5-3 ve 3, 5 litrelik plastik kaplarda ve 3, 5-50 ve 200 litrelik sa kaplarda ithal edilen antifriz ve özel sinai yağların ithali , depolaması ve bilahare satışı sırasında kapların hırpalanmasından mütevellit sızmalar neticesi % 0.7 (binde yedi) nispetinde fire ve zayıf vermesi normaldir

Arpa

Arpanın nakliye fisesi % 1, 5 ; muhafaza fisesi % 1 (6 ay için) civarındadır

Asfalt

Yurdumuzda üretilmektedir. Kauçuk sanayiinde umumiyetle 10/ 20 tipi kullanılmakta ve bu da sert ve kartona sarıdır. Tahmil, tahliye ve nakliye esnasında, ufalanma, erime, akma nedeniyle % 6 civarında fire olabilir.Yol yapımı ve onarımı, asfaltlama ve stabilize dökme işiyle ilgili olarak kullanılan malzemelere ait fire oranı % 5 civarındadır. (14.05.1998/ 948 YKK)

Asitli yağlar ve don yağları

Asitli yağlar ve don yağlarının nakliyesinde, depoda ve depodan müşteriye sevkinde uygulanacak fire oranı % 1-2, ayçiçek küspesinde ise uygulanacak fire oranı % 0, 5' dir.

Astarlık Kumalar

Blue jean kumasta ortalama %3,5-5

Kadife kumaş %1,5-2,5

Yıkamış kanvas kumaş %1,5-2,5

Pamuklu astar %2-3

Polyester astar %1,5-2

Atermit

Çati kaplamasi atermit'in satisinda % 5 'e kadar fire vermesi normaldir

Ayakkabý

Japon köselesi kullanilarak ve ortalama 43 numara imal edilen ayakkabi ve postallarda kullanılan malzme miktarı :

Bir çift ayakkabi 20 desi , bir çift postala 30 desi vidala sarf edilir.90 cm.eninde 1 metre kaput bezinden 8 ayakkabi sayasi yüz ve 9 çift postal sayasi yüz astari çıkar .

140 cm.eninde 1 m.vinyleksten 13 ayakkabi gamba astari ve 7 çift postal gambo astari çıkar.Bir çift ayakkabi gambasi için 15 desi mesin ve bir çift postal gambasi için 22.5 desi mesin harcanir.Bir çift mostro (patoz) 260 cm. (2.6 desi) 'den çıkar.Bir çift ayakkabi veya postal için 130 cm2 bombelige ihtiyaç vardir.Bir çift ayakkabiya (her tür çivi dahil) ortalama 60 gr.çivi harcanir.Bir çift taban astari (1200 cm2) 12 dm2.'den kesilir.Bir çift ayakkabi sayasi 4-5 gr.naylon iplikle dikilir.Bir çift ayakkabi için 200 gr.ilaç kullanilir. Bir çift ayakkabi için 10 gr.alt boyasi kullanilir.Solüsyon , çiris ve bıçaklardan sarfedilecek miktarlar büyük ölçüde kullanıcıya baglidir.Bu nedenle bunlarla ilgili rakamlar hesaplanmamaktadır.Bir çift ayakkabi için 12 dm2.Japon köselesine ihtiyaç vardir.

Erkek ayakkabisi imalatinda kullanılan malzemelerin verebilecegi fire nispeti :

1) Malzemenin kalitesi, (düşük kaliteli malzemenin daha çok fire verecegi açıktir.)

2) Model, (iki ayak 2'den çıkan modeller yaninda 2, 5 ayak 2 'den kesilen modeller de vardir.Vardolali bir ayakkabinin taban yüzölçümü daha fazladir.)

3) Personel (kesimi yapan elamanin yetenek ve tecrübesi).

Yukarida sayilan faktörler fire oranini büyük ölçüde etkiler.Bu yüzden fire nispetlerine iliskin bir oran verilmesi dogru degildir.

Fire nispetleri ancak , kullanılan malzeme ve model bilindigi zaman personel unsuru da dikkate alinarak bulunabilir.Bu konuda bir genelleme yapilamaz.

Bagcikli ve makosen iskarpinler ile rok iskarpin ve kısa-orta ve uzun konçlu deri botlara kullanılan vidala deri miktarlari :

Deri (1 çift ayakkabi için)

Erkek Erk.bot Erk.rot Erk, çizme

23 dm2. 38 dm2. 38 dm2. 65 dm2.(bal)

NOT: Bu miktarlar normal modeller içindir.Model degisikliginde modelin sekline göre daha fazla dm2.derı kullanılabilir.

Kadinlar :

Zenne Zenne bot Zenne rok Zenne çizme

22 dm2. 50 dm2.baldir 32 dm2. 65 dm2.

kaplama dahildir.

Toptan ayakkabi alim-satimında perakendecilerin yaptığı iadelerden kaynaklananlar da dahil mamul ayakkabilarda fire olamaz, ancak ayakkabi imalatında malzeme firesi olabilir.ayrıca mevsimi geçtiği için iadelerden ötürü olan ayakkabilara da tapon ayakkabi ifadesi kullanılabilir.

Bir çift ayakkabi için gerekli malzeme miktarı ; modele, üretim teknolojisine, kullanılan malzemenin kalitesine (Örneğin;dogil derilerin tamamı kullanılmaz) ve personelin tecrübesine bağlı olarak değişir.

Futbol ve basketbol ayakkabisi : Ayakkabi cinslerine göre fire dahil harcanacak ortalama malzeme miktarları :

Baslica Malzemeler Futbol ayk.(x) Bask.ayk.(x)

Vidala 23 ds2. 38 ds2.

Astarlık deri veya bez 33 ds2. 48 ds2.

Hazır taban 1.05 çift 1.05 çift

Kapsül 10-16 adet 16-24 adet

Bag 1 çift 1 çift

Yapıştırıcı 200 gr. 200 gr.

Çiviler (atom tip üretimde kullanılmaz) 60 gr. 60 gr.

(x) 1 çift merdane (39 - 44 numaralar arası) ayakkabılar için.

Pamuk ipliği , keten iplik, jüt ipi ve straygan ipi kullanılarak, ayakkabi kuması dokuması sırasında meydana gelebilecek fire oranı % 6-7 ; kumaların laminasyonu sırasında meydana gelebilecek fire oranı ; Kumasta : % 4, 5-5 , Yapıştırıcı da % 4, 5-5 'dir.

Ayçiçeği

Yağ elde edilecek ayçiçekleri imale sevk edilmeden önce % 3 ' e kadar yabancı madde firesi verir.

a) Presyon suretiyle ayçiçeğinden çıkarılabilecek yağ nispeti ortalama olarak % 38 ila % 38, 5 'dur.

b) Presyon suretiyle ayçiçeği tohumundan elde edilecek küspe nispeti ortalama olarak % 38 ila % 40 ' dir.

c) Ayçiçeği tohumunun ambar firesi , nakliye firesi, tartı farkı ve rutubet firesi olarak ortalama % 1 ila % 1, 5 'dur

d) Ayçiçeği tohumundan imalat esnasında çıkabilecek ise yaramaz çikinti miktarı bu tohumlarda ortalama olarak % 02, 5 (binde ikibuçuk) ile % 3 (yüzde üç) nispetinde yabancı maddedir.

e) Ayrıca ayçiçeği tohumundan ortalama olarak % 17, 5 ila % 19, 5

nispetinde kabuk çıkabilir ve bu kabuklar umumiyetle fabrikalarda yakacak olarak kullanılır.

100 kg.Ayçiçeği tohumu ekstrasyonla islendiğinde :

Analiz, nakliye , tarti ve rutubet firesi : % 1-2

Hamyag (brüt) : % 38-40

Küspe : % 48-49

Kabak : % 12-10

Yukarıda belirtilen nispetler takribi olup, tohumun cinsine ve işleme şekline göre değişebilir.

Ayçiçek Yağı

Toptan varilli, tenekeli ve kolili pamuk yağı ile çiçekyağı satışlarında verilebilecek fire ve zayıf oranı binde beş civarındadır.

Ham ayçiçek yağı rafine edildiği zaman % 5-8 fire verebilir.

Ayçiçek ve pamuk yağı (1, 2, 5, 10, 17 kiloluk) teneke ve varillerde tedarik, depolama ve satış sırasında % 0, 5 civarında fire verebilir.

1- 1970-1971-1972-1973 tarım yıllarında Trakya mintikasında yetişen melez ayçiçeklerinden otomatik preslerle % 38-42 naturel yağ, % 40-42 küspe elde edilmiştir.

2- a) Ham yağda asit miktarı ne olursa olsun % 1-1, 5 rutubet ve yabancı madde verilir.

b) Asit miktarı 0, 50 ile 2, 5 olan yağlar, rafine edildiğinde % 5-8 fire vermektedir. Ancak bu fireden % 2-4 yan ürün (asit yağı) alınmaktadır.

3- Küspede sonradan meydana gelen gelen fire miktarı; depolama şekli depolama zamanı ve suhunete göre değişiklik gösterir.

a) Presyon sureti ile ayçiçeğinden çıkarılabilecek yağ nispeti ortalama olarak % 38 ile % 38, 5

b) Presyon sureti ile ayçiçeği tohumundan elde edilecek küspe nispeti ortalama olarak % 38 ile % 40

c) Ayçiçeği tohumunun ambar firesi olarak nakliye firesi tarti farkı ve rutubet firesi olarak ortalama % 1 ile % 1, 5

d) Ayçiçeği tohumunda imalat esnasında çıkabilecek ise yaramaz çikinti miktarı bu tohumda ortalama olarak %2, 5 ile % 3 nispetinde yabancı madde

e) Ayrıca ayçiçeği tohumunda ortalama olarak %19, 5 ile % 17, 5 nispetinde kabuk çıkabileceği ve kabukların da umumiyetle fabrikalarda yakacak olarak kullanılabileceği tespit edilmiştir.

1) 100 kg analizle ayçiçek tohumundan,

a) Preslerle yapılan imalatlarda % 36-38 Natural yağ, % 45 küspe, % 10-12 kabuk ve % 5 fire elde edilir.

b) Ekstrasyonla yapılan imalatlarda % 39-41 naturel yağ, % 50 küspe ve % 8-9 arasında kabuk elde edilir.

2) 100 kg nebati ham ayçiçek yağı rafine edildiğinde, asgari 94 kg

azami 96 kg rafine ayçiçek alınır. Asit yağı ve stearin miktarları yağın asit miktarına göre değişmektedir.

3) 1. Maddedeki imalat safhasında fire miktarı :

a) bendindeki imalatta % 3-4' tür.

b) bendindeki imalatta % 3-5' tir.

4) Rafine imalat sonrası ambalajlama, depolama ve pazarlama safhasında binde bes kadar fire ve zayıf verebilir.

Ayna

Dikdörtgen aynalarda kesim fire nispeti % 5 , işleme firesi ise % 5 ile % 7 arasındadır.Oval ve şekilli aynalardaki kesim firesi % 10 ile %15 arasında, işleme firesi de % 5 ile % 7 arasında değişme gösterebilir

Bağyrsak (Küçükbaş Hayvanlar)

Ham bağırsagın işleme iki ayrı sistemde gerçekleşir.:

a) 1- Mahalli mezbahalarda kesimi yapılan hayvanların bağırsagı karnından alınır. (Çekim)

2- Bu bağırsagın içindeki pislikler temizlenir. (Sergen)

3- Bu bağırsaklar hamlatılır. (Tava getirilir.)

4- Kamışlama işleme ile içindeki kaba et ve dışındaki çember (dürent) ayrılır.Bu işleme gören bağırsaklar tuzlanır ve orijinal bağırsak ismini alır.Normal sayılan bu işlem tarzı Vilayetlerin Belediye veya Et Balık Kurumu mezbahalarında yapılmaktadır

Bu işlemlerde bağırsakların cinslerine göre verdikleri fire nispetleri, 12 ay ortalaması itibarıyla aşağıda görüldüğü gibidir.

Karaman bağırsagi : % 3-5

Dagliç bağırsagi : % 5-7

Kivircik bağırsagi : % 10-12

Kuzu bağırsagi : % 12-15

Kara keçi bağırsagi : % 10-12

Tiftik keçi bağırsagi : % 12-15

b) 1- Mahalli mezbahalarda kesimi yapılan hayvanların bağırsagi karnından alınır . (çekim)

2- Bu bağırsagın içindeki pislikler temizlenir. (Sergen)

3- Bu bağırsaklar tuzlanır veya sok edilerek dondurulur.Muhafazaya alınır, belirli miktarda olunca bağırsakla istigal eden firmalara

satilir.

4- Satin alınan bu ham bağırsaklar şehir haricinde bulunan işyerlerinde hamlatılır.(Tava getirilir.)

5- Kamışlama işlemi ile içindeki kaba et ve dışındaki çember (dürent) ayrılır.Bu işlemi gören bağırsaklar tuzlanır ve orijinal bağırsak ismini alır.Bu işlem normal sayılmaz.Kaza, nahiye ve köylerde yapılan kesimlerde bu sistem mecburen uygulanır.

Bu işlemlerde bağırsakların cinslerine göre verdikleri fire nispetleri, 12 ay ortalaması itibarıyla aşağıda görüldüğü gibidir.

Karaman bağırsagi : % 7-10

Dagliç bağırsagi : % 10-12

Kivircik bağırsagi : % 15-20

Kuzu bağırsagi : % 20-25

Kara keçi bağırsagi : %15-20

Tiftik keçi bağırsagi : % 20-25

Bu orijinal bağırsaklar Türk Standartları (TS 208) göre Asorti işlemi yapılarak kalite (tazyike tahammül) , kalibre (genişlik) 17 ila 20 kategoriye ayrılır.

Elde edilen randıman neticesinde Asorti işlemindeki fire nispetleri belirlenmiş olur.(19.12.1989 YKK)

Bağırsakta fire nispetleri :

- Hayvanın cinsine (erkek - dişi oluşuna)
- Yasına
- Yedigi besine (mera ve kapalı yerlerdeki)
- İrkina (kivircik, dagliç, karaman v.s.)
- Mevsime
- Yöreye göre değişmektedir.

Hayvanlardan elde edilen bağırsakların çok farklı fire nispetleri olduğu nazara alınarak , Türkiye genelinde senelik ortalama 4-5 küçükbaş hayvan (koyun, kuzu, keçi) bağırsagından bir bandil (91, 5 m.) bağırsak elde edilir, Firede esas budur.

Baharat

KARABİBERAzami Depolama Firesi % 2

KARABİBERAzami Öğütme Fırınlama Firesi % 4

KARABİBERAzami Paketleme Firesi % 2

KİMYONAzami Depolama Firesi % 2

KIMYONAzami Ögütme Firinlama Firesi % 5
KIMYONAzami Paketleme Firesi % 2
KURU BIRA MAYASIAzami Depolama Firesi % 0.5
KURU BIRA MAYASIAzami Ögütme Firinlama Firesi ----
KURU BIRA MAYASIAzami Paketleme Firesi % 0.5
TARÇINAzami Depolama Firesi % 2
TARÇINAzami Ögütme Firinlama Firesi % 5
TARÇINAzami Paketleme Firesi % 2
YENIBAHARAzami Depolama Firesi % 3
YENIBAHARAzami Ögütme Firinlama Firesi % 4
YENIBAHARAzami Paketleme Firesi % 2
IHLAMURAzami Depolama Firesi % 7
IHLAMURAzami Ögütme Firinlama Firesi ----
IHLAMURAzami Paketleme Firesi % 2
TOZ ACI BIBERAzami Depolama Firesi % 1
TOZ ACI BIBERAzami Ögütme Firinlama Firesi ----
TOZ ACI BIBERAzami Paketleme Firesi % 2
TOZ TATLI BIBERAzami Depolama Firesi % 1
TOZ TATLI BIBERAzami Ögütme Firinlama Firesi ----
TOZ TATLI BIBERAzami Paketleme Firesi % 2
PUL BIBERAzami Depolama Firesi % 2
PUL BIBERAzami Ögütme Firinlama Firesi ----
PUL BIBERAzami Paketleme Firesi % 0.5
YAPRAK BIBERAzami Depolama Firesi % 2
YAPRAK BIBERAzami Ögütme Firinlama Firesi ----
YAPRAK BIBERAzami Paketleme Firesi % 0.5
SUSAMAzami Depolama Firesi % 1
SUSAMAzami Ögütme Firinlama Firesi ----
SUSAMAzami Paketleme Firesi % 1
KUP ÜZÜMÜAzami Depolama Firesi % 2
KUP ÜZÜMÜAzami Ögütme Firinlama Firesi ----
KUP ÜZÜMÜAzami Paketleme Firesi % 1
ÇAM FISTIKAzami Depolama Firesi % 2

- ÇAM FISTIKAzami Öğütme Firinlama Firesi ----
- ÇAM FISTIKAzami Paketleme Firesi % 1
- MAHLEPAzami Depolama Firesi % 1
- MAHLEPAzami Öğütme Firinlama Firesi % 1
- MAHLEPAzami Paketleme Firesi % 0.5
- SAHLEPAzami Depolama Firesi % 2
- SAHLEPAzami Öğütme Firinlama Firesi % 5
- SAHLEPAzami Paketleme Firesi % 1
- SUMAKAzami Depolama Firesi % 2
- SUMAKAzami Öğütme Firinlama Firesi % 2
- SUMAKAzami Paketleme Firesi % 1
- KARBONATAzami Depolama Firesi % 1
- KARBONATAzami Öğütme Firinlama Firesi ----
- KARBONATAzami Paketleme Firesi % 2
- KARANFILAzami Depolama Firesi % 3
- KARANFILAzami Öğütme Firinlama Firesi % 5
- KARANFILAzami Paketleme Firesi % 2
- LIMON TUZUAzami Depolama Firesi % 0.5
- LIMON TUZUAzami Öğütme Firinlama Firesi ----
- LIMON TUZUAzami Paketleme Firesi % 1
- RENDELENMİP HINDISTAN CEVIZIAzami Depolama Firesi % 0.5
- RENDELENMİP HINDISTAN CEVIZIAzami Öğütme Firinlama Firesi ----
- RENDELENMİP HINDISTAN CEVIZIAzami Paketleme Firesi % 2
- KEKIKAzami Depolama Firesi % 1
- KEKIKAzami Öğütme Firinlama Firesi ----
- KEKIKAzami Paketleme Firesi % 2
- NANE Azami Depolama Firesi % 1
- NANE Azami Öğütme Firinlama Firesi ----
- NANE Azami Paketleme Firesi % 2

Bakýr

Kontüni Sistemde Bakir-Bakir Alasimlarından Takoz Döküm ve Çesitli Profiller Imalatında Kullanılan Hammadde Türlerine Göre Fire Oranları :

1-) Kullanılan Hammaddeler :

Pirinç , bronz ve alpaka alasimlerinin hazirlanmasında % 50-% 50 oranında hiç alasima girmemis yeni malzeme ve hurda malzemeler kullanılacağı esas alınmiştir.

a) Hurda Malzemeler

- Yagli ve yagsız pres artiklari (bakir, pirinç, bronz , alpaka)
- torna talasi ()
- Yanık, soyma bakir teller
- Bakir tellerin kırılması ile elde edilmiş , granür bakir (bünyesinde % 1-2 plastik bulunabilir.)

b) Yeni Malzemeler (Hiç alasima girmemis)

- Blister , rafine , filmasin, katot bakirlar
- Distile veya elektrolitik çınko külçeler
- Elektrolitik kursun külçe
- nikel parça veya levhalari
- Saf kalay , bakir-fosfor , metalik mangan

2-) Kontinü Döküm Fireleri :

Endüksiyon ocaklarında ergitme-bekletme periyotlarında oluşan yanma , buharlasma, curuf tesekkülü ve etrafa dökülmelerin sebep olduğu kayiplar seklindeki fireler çesitli metalik, metal ve metal oksitlerinden oluşan , deger tasiyan ramat yüzde oranları

asagıdaki gibidir.

Kontinü Dökümle Üretilen Fire (%) Ramat (%)

A.Bakir Takoz 6-7 9-10

B.Bakir Lama 5, 5-6, 5 9-10

C.Bakir Filmasin 5, 5-6, 5 9-10

D.Pirinç Lama 6-7 9-10

E.Pirinç Takoz 6, 2-7, 2 9-10

F.Pirinç Filmasin 6, 5-7, 5 9, 5-10, 5

G.Bornoz Lama 6-7 9-10

H.Alpaka Lama 6, 7-7, 7 9, 7-10, 7

I.Alpaka Filmasin 7, 3-8 10-11

NOT : Her çesit lamanın alt ve üstünün frezelemesinden meydana gelen % 1, 5-2 fire oranı (b, d, g, h) yukarıdaki % fire oranlarına dahil

edilmiş olup frezeleme yapılmadığı takdirde bu oran düşülmür.

3-) Mamul Tarifleri ve Fireler :

a) Mamul Tarifeleri :

- Pirinç çubuk : 2-30 mm.yuvarlak veya altı köşe
- Bakir, bronz ve alpaka seri: 0, 10-5 mm.kalınlıkta (Ort.0.5 mm.)
- Alpaka tel : 0, 15-3 mm.teller
- Lama : 10-20 mm.kalınlık ve 40-700 mm.genislikte , muhtelif boyda düz veya kangal halindeki platinalar.

b) Yarı mamullerden mamul elde edilirken aşağıda belirtilen hususlar işyerinde tespit edilmiştir.Fireler ve ramat oranları bu tespitler baz alınarak hesaplanmıştır.

- Bakir takozlardan bakir lama elde edilirken % 20-25 hurda çıkmaktadır.
- Pirinç takozdan pirinç çubuk % 20-25
- Bakir lamadan bakir serit % 15-20
- Pirinç lamadan pirinç serit % 15-18
- Pirinç filmasinden pirinç tel % 8-12
- Alpaka lamadan alpaka serit % 15-20
- Alpaka filmasinden alpaka tel % 10-15
- Bakir filmasinden bakir tel % 3-5
- Bronz lamadan serit elde edilirken % 15-20 hurda çıkmaktadır.

Yukarıda açıklanan arayış hurdaları imalatta tekrar kullanıldığından fire olarak değerlendirilmemiştir.

c) Mamul üretimlerinde fire ve ramat oranları aşağıdaki gibidir.

Mamul Cinsi Fire (%) Ramat (%)

Bakir takozdan bakir lama imali 1, 5-2 2-2, 5

Pirinç takozdan pirinç çubuk 1, 5-2 1, 5-2

Bakir lamadan bakir serit 1, 5-2 2-2, 5

Pirinç lamadan pirinç serit 1-1, 5 1-1, 5

pirinç filmasinden pirinç tel 0, 9-1, 2 1, 2-1, 5

Alpaka lamadan alpaka serit 1, 5-2 2-2, 5

Alpaka filmasinden alpaka tel 1-1, 5 1, 5-2

Bakir filmasinden bakir tel 1, 5-2 1-1, 5

Bronz lamadan serit 1-2 2-2, 5

NOT : 1Yukarıdaki fire oranlarına her imalat aşamasında meydana gelen arayış hurdalarının aynı işyerindeki müteakip ergitmelerinde oluşan fireleri de kapsamakta olup , 1 kg.yarı mamulden 1 kg.mamul oluşuncaya kadar gerçekleşen tüm fireler dahil edilmiştir.

2- Isyerinde olusan tüm ramatlar deger tasimakta olup içerisinde % 15-30 arasında metal bulunmaktadır. (09.07.1997/340 YKK)

Bakır Levha

Imalat sirasinda tahassül edecek kendi arayisinin kullanilmasi suretiyle bakir levha imalatinda hammadde bazina göre fire ve tali madde yüzde nispetleri :

- 1) Elektroliz ameliyesinden baslayan tesislerde elektrolitik bakir külçeden levha imalatinda toplam fire nispeti (0.50-0.99 mm.kalinlikta) : % 7, 5 ve bu imalatta tahassül eden küllü degisim arayisi % 12, 4 'tür.
- 2) Rafine bakir külçeden levha imalatinda toplam fire nispetleri (0, 50-0, 90 mm.) (daha kalın levhalarda bu fire % 3 ' e kadar olabilir.) % 6, 3 'tür.Bu imalatta tahassül eden küllü degirmen arayisi % 10, 5 'tir.
- 3) Kalayli veya kalaysiz hurda bakirdan levha imalatinda toplam fire nispetleri % 9-12 , bu imalatta tahassül eden küllü degirmen arayisi % 10, 5 'tur.

Bakkaliye

Konserve : % 1-2 civarında zayıat verebilir.

Pirinç : Toptan satista % 1-2, perakende satista % 3 ' e kadar fire ve zayıat verebilir.

Yesil Mermicek : % 1-2 ' ye kadar (Perakende satista)

Nohut : % 1 ' e kadar (Perakende satista)

Bulgur : % 2-3 ' e kadar (Perakende satista)

Nisasta : (Çuvalda) % 3 'e kadar (Perakende satista)

Sehriye : % 1' e kadar.

Çay : Pakette fire vermez.

Pirinç Unu : (Çuvalda) % 3'e kadar

Tuz : % 1-5 'e kadar

Toz Seker : % 1

Un : % 1-2'ye kadar

Patates : 3 aydan fazla depolanmasi halinde % 5'e kadar , daha kısa depolanmalarda % 3'e kadar.

Tereyag : % 2'ye kadar.

Beyaz Peynir : Perakende satista % 10

Dil Peyniri : Fazla tahammülü olan bir peynir çesidi degildir.En fazla 10 gün dayanir ve bu süre içinde % 10 civarında fire verebilir.

Kasar Peyniri : Sira mali orta kalite kasarlar % 4-5, daha iyi kalite Balkan tipi kasarlar % 6-8 civarında

Tulum Peyniri : % 5-8 civarında

Gravyer Peyniri : % 4-8 civarında

Magliç Peyniri : % 10 civarında

Zeytin : Perakendeci firesi % 1 civarında

Salça : Rutubeti normal olan salçaların açık kaplarda tabi olarak firesi % 10 civarındadır.

Sabun Tozu : % 15 civarında

Vinterize edilmis ayçiçek yagi % 10 civarında

Toz Deterjan : 5 kg.ve daha büyük polietilen torbalarda satildiginda % 1-2 , içi karton disi oluklu mukavva kutularda satildiginda ise % 01-02 civarında fire ve zayiat verebilir.

Krem Deterjan : % 01 civarında fire ve zayiat verebilir.

İthalat sirasında sirke % 1 fire verir.(07.03.1996/55 YKK)

Baklava ve Börek

Baklava ve börek gibi ürünlerin imalatında görülen firenin ilk mensei hammadde olarak kullanılan undur.Unun ve mamulun muhtelif safhalarda verebilecegi fire ve zayiat oranları aşağıda belirtilmiş bulunmaktadır.

- 1) Unun bölgesinden isyerine getirilmesinde nakliye esnasında % 1-2 ,
- 2) Kaliteli bir baklava yapılabilmesi için unun belirli bir süre beklemesi ve dinlenmesi gerekmektedir.Bu depolama esnasında % 1-3,
- 3) Hastalıklı ve kurtlu unların temizlenmesinde % 1-10,
- 4) Unun elenmesinde tozuma ve dökülmeden dolayı % 1, 5-2,
- 5) Mamul malın satışı esnasında terazide kutuya malın fazla konulması ve geri alınmaması nedeniyle % 2-3,
- 6) Üretim safhasında ; bozulan , dökülen ve yanan ürünlerden dolayı % 1, 5-2,
- 7) Tepside kenar kırıntıları ve geyri muntazam parçalar nedeniyle % 2-5 ,
- 8) Satılmayan mallar sebebiyle % 2-3 ,

5 kg.baklava yapımında ; unun cinsine ve baklavanın kalitesine göre (yufkanın yaprak sayısına) verilen surubun inceliğine göre 1, 5kg, ile 2 kg.arasında un , 5 kg.su böreği için ise , 2-2, 5 kg.un kullanılır.

Ambalaj malzemeleri , özellikle naylon torba ve kutularin yerlestirilmesinde yirtilma, patlama, malzemenin hatali imali, bazi müsterilerin fazla torba istemeleri nedeniyle de % 3-5 fire ve zayiat meydana gelebilir.

Bal

Bal üretimi , ambalajlama ve paketlenmesinde meydana gelen fireler :

Malzemeler Fire Orani (En fazla)

Kavanozlu Bal : % 3

Süzme Bal : % 5

Cam Kavanoz : % 3

Kapak : % 2

Etiket : % 5

Mukavva Tava : % 4

Shrink Naylonu : % 5

Balyk

Dondurulmus olarak ithal edilen asagida isimleri yazili baliklarin üzerindeki glaseden dolayi uygulanacak su firesi :

Scomber Scombrus (uskumru) : % 10

Skipjack Tuna : % 6

Yellowfin Tuna : % 7

Mezgit Fileto : % 16

Kalamar : % 8

Karides : % 23 ' tür.(01.08.1996/318 YKK)

* Deniz ürünlerinden olusan ahtapot , kalamar , ve sübya mahsullerinin alinip temizlendikten sonra soklanarak muhafazasi ve satisa sunulmasina kadar geçen zaman içinde verebilecegi fire ve zayiat oranlari :

- Ahtapot : % 13-17

- Kalamar : % 20-23

- Sübya : % 38-40 'dir.

(05.03.1998/786 YKK)

Balyk Yađý ve Unu

Hamsideki balik unu orani : ortalama % 15 ila % 17 arasinda ,

- Hamsideki balik yagi orani : ortalama % 7 la % 10 arasinda ,

- Istavrit (kraça) baligindaki balik unu orani ortalama % 8-12 arasinda ,

- Net 201.527 kg.balik yagi elde edebilmek için kullanılacak hamsi ortalama 100.000 kg. ila 105.000 kg.

- Imalata giren 1.355.527 kg.istavrit (kraça) baligindan çıkan balik yagi ortalama 54.000 kg.dir.

- Imalata giren hamsi baliginin imal safhasinda verdigi fire ortalama % 70 ,

- Imalata giren istavrit baliginin imal safhasinda verdigi fire ortalam % 85 ' dir.

Barbunya

Paketlenirken % 1 nispetinde fire verebilir. (19.12.1989 YKK)

Bayrak

Bayrak imalinde iplik fireleri :

a) Hazirlanma sirasinda % 1-1, 5

b) Dokuma safhasinda % 2-3

c) Terbiye safhasinda boya ve apre firesi % 4-7

d) Bayragin rafta beklerken bazi nedenlerle satilamaz hale gelmesi halinde firenin % 1 civarinda oldugu tespit edilmistir.

Bez (Hambez)

Ham bezin kasar merserize ve emprime muamelesini müteakip bezin genişliğinin aynı kalması nazara alındığında % 5 ila % 11 arasında eksildiği müteaddit tecrübelerle tespit edilmiş bulunmaktadır.

Hambezlerin boya terbiye işlemlerinde proseslere göre fire yüzdesi değişebilir. İpek no.su konstrüksiyon , örgü şekli farklılık sebebidir. Sanforsuz mallarda % 2-5 arası uzama , sanforlu mallarda % 3-8 arası kılma olabilir.

Bijuteri

Bijuteri imalatında kullanılan metal malzeme , imalatta % 10 , taklit cam tas kullanılmasında ;foya dökülme ve tasların kırılmasından dolayı % 18 fire ve zayıf meydana gelebilir.

Bilgisayar

Bilgisayarlarda montaj yapılırken meydana gelebilecek bir fire miktarı yoktur.(10.09.1997 / 445 YKK)Ayrıca sözkonusu bilgisayar cihazlarının kullanımı sırasında parça değiştirecek ortalama arıza yüzdesi bulunmaz, yani bu işlemlerden kaynaklanan arızalar fire olarak değerlendirilemez.(10.09.1997 / 446 YKK)

Boru

Boru fabrikalarından satın alınan , toptan ve perakende satılan siyah ve galvanizli su borularının satışından ötürü alım ve satışı arasında binde üç ölçü fitesi normaldir.

Sert plastikten (PVC) ve polietilenden boru çekim esnasında % 5 , toptan satışlarda % 2 , perakende satışlarda da % 5 civarında fire olabilir.

Boya

İnşaat ve sanayi boya ve malzemeleri imalatında verilebilecek fire ve zayıf miktarı :

Imalatta Alim-Satimda

Dolgu maddesi ihtiva eden boyar mad. % 2-4 % 0.5-2

Tinerler

a) Sentetik (karisik halde) % 3-5 % 1-2

b) Sellülozik % 5-8 % 0.5-1

Yaldiz Boyalar % 5-7 % 0, 5-1

Müstahzar boyalar(Sellülozik hariç) % 3-5 % 0, 5-1

Pasta boyalar % 2-4 % 0, 5

Sellülozik boyalar % 8-10 % 0, 5-1

Vernik

a) Sogukta eritme usulü ile(Sell.hariç) % 4-6 % 0, 5-1

b) Sellülozik sogukta eritme usulü ile % 7-9 % 0, 5-1

c) Sicakta eritme usulü ile % 8-10 % 0, 5-1

Cevherden imal edilen boyayici topraklar

ve dolgu maddeleri % 12-20 % 0, 5-2

Sellülozik macunlar % 5-7 % 0, 5-1

Mayi Skatif % 8-10 % 0, 5-1

Cam macunu % 2-3 % 1-3

Organik ve inorganik pigmentler ----- % 0, 5-2

Toz boya , tiner, yaldiz boya ile sentetik pasta boyalarin imalinde
kullanilan hammadde ile neticede mamullerin verdigi fire nispeti :

- 1) Dolgu maddesi ihtiva eden karisim toz boyalarin imalinde % 2-4 civarinda ,
- 2) Tinerler a) Sentetik tinerler (karisim halde) % 3-5 , b) Sellülozik tinerler % 5-7 civarinda
- 3) Yaldiz boyalar % 5-7 civarinda
- 4) Müstahzar boyalar % 3-5 civarinda
- 5) Pasta boyalarin % 2-4 civarinda fire vermesi normaldir.

Yagli boya ve plastik boyalarin imalatta % 3-5 toptan ve perakende
satislarinda ise % 0, 5-1 civarinda fire ve ziyat vermesi
normaldir.Toz boyalar , paketlenmesi esnasinda % 2 civarinda fire
verir.(19.12.1989 YKK)

Toz halindeki mensucat boyalarin , kilo ile perakende satisi yapilirken
% 2, 5 fire verebilir, toptan satislarinda ise , ambalajlari
degistirilmediginden fire sözkonusu degildir.

F.P.satende boyama isleminde , çözgüsü flos ise , çözgü boyundan (boydan) çekme oranini minimum % 6 , maksimum % 10 civarinda olup, bu rakamlara fire dahil degildir.

Asagida isimleri yazili ilk madde ve malzemeler ile yapilan imalatta % 0, 5 ile % 1 oraninda fire verilebilir.

Ilk Madde ve Malzemeler :

- Polyester Reçine

Uralac p 3560 Uralac p 3561 Uralac p 5980 Uralac p 4127 Uralac p 6103 Reafree 6402 Reafree 4763 T Uralac p 6701 Uralac p 2400

- Sertleştiriciler

Araldite PT 810 Tripoxy

- Epoxy Reçine

Dow Der 662 E Dow Der 663 E Dow Der 692 Dow Der XZ 92406 Araldite GT 3032 Araldite GT 7004 Epikote 3002 Epikote 3003

- Katkılar

Araldite DT 125 Vestagon B 55 Lan Comax p 1362 Lan Comax p 1830 Micro Powders 500 Byk Flow 360 p Byk Flow 364 p Resiflow PV 88Modaflow 2000

Bezzain Aerasil R 972 Cab 551 - 02 HDK H-15

- Pigmentler

Beyaz pigmentler Pritex V Ultramarin Blav D 25 Heliopen 780 Ftolo Yesiltloechst Cinquasia violet RNRT BASF Lithol Kotl 4500 Hostaperm E5 Boz Mqlibdat Oranga Açık krom sarı Orta krom sarı Kırmızı demir oksit

- Dolgular

Omga Casb 10 Solvay Blanc FixaN Kalsit 5 M Basit 1 M EXT Basit 5 M

- Mamuller

Epoxy / Polyester Toz boya Polyester / TGIC Toz-Boya Epoxy Toz boya (25.07.1996 / 299)

Boynuz - Týrnak

Taze küçük ve büyük bas hayvan boynuz ve tırnakları için fire miktarları % 10 - 15 civarındadır.

Buhur

a) Toptan ambar : % 10

b) Perakende satis : % 3

c) Paketleme : % 3-5

Bulgur

Paketlenmesi sirasinda % 2 nispetinde fire verebilir. (19.12 1989 YKK)

Büyükbaşlarda Et ve Mamul

1- Kesilen büyükbaş hayvanlardan mevsim ve besisine göre % 45-55 oranında sifir sakat ağırlık et temin edilir.

2- Kesimi yapılan hayvanın imalata girinceye kadar % 18-28 kemik firesi , etin soğumasından veya suyunu bırakmasından dolayı % 2-3 nispetinde fire verir.

3- İmalat sırasında % 2 nispetinde işleme firesi verir.

4- a) Sucuktaki kuruma firesi % 15-35

b) Salamdaki randıman nispeti % 5-10

c) Sosisteki randıman nispeti % 5-10

d) Kavurma yapılırken etin kavrulmasından dolayı etteki fire nispeti % 30-35 arasındadır.

e) Pastırmalık et kuruyuncaya kadar % 30-45 arasında fire verebilir.100 kg.lık kuru ete % 5-10 civarında çemen ilave edilir.

5- Sucuk, salam, sosis, kavurma, pastırma imalatında her bir mamule et dışında Mevzuata uygun çeşitli oranlarda katkı maddeleri katılır. (08.07.1998 / 29 YKK)

Cam

Toptancıda (İst., Gebze, Trakya, (Lüleburgaz), Mersin, (Çayırova) naklinde % 4

- Toptancıdan perakendecinin mağazasına naklinde ve bosaltılmasında % 2

- Magaza istiflemeye (arabadan elle bosaltılması da dahil) % 3

- İmalatta kesimde % 3

- Toptancıdan perakendecinin istegine göre kesilip sevk edilmesi % 3

- İnşaat mahallinde nakil ve müşteriye teslimde % 3

- Yerine yerleştirilmesi , takılması % 2, 5

- Ambalajlama esnasında % 1

- Makinada (rodaj , bizote) işleme esnasında % 2

- Imalatta cam üzerine yapılan (asitleme, boyama, koparma) işlemlerde % 1

- Isıcam imalatında % 15-20

- Isıcamin imalatçıdan alınıp toptancının dükkanına getirilmesi ve perakendecinin mağazasına sevki % 2. İnsaata nakil, müşteriye teslim, yerine yerleştirilmesi, taşınması işlemi % 4 Bu fire oranları İstanbul için geçerlidir.

Cut size şeklindeki cam kesimindeki temperleme işleminde ;

- 4 mm. camlarda % 14-16

- 5 mm. % 12-14

- 6 mm. % 11-13 oranında fire olabilir.

* Stok size şeklindeki cam kesimindeki temperleme işleminde ;

- 4 mm. camlarda % 20-22

- 5 mm. % 18-20

- 6 mm. % 17-19 oranında fire olabilir. Ayrıca nakliyede % 4 , rodajlamada ise uygulanacak fire oranı % 2'dir.

(11.12.1997 / 635 YKK)

Cam Armatür

Cam armatürlerin toptan alım-satımındaki fire: Bu konuda esas olan , YASA'ların kabul ettiği belge ve bilgilerin temini ve hadisenin yasal olarak tevsiki ile züccaciye ticaretinde % 1-5 civarında fire ve zayıf olabilir.

Cam Epya

Avize camları ve züccaciyenin toptancıda % 3-4 , perakendecide % 2-3 arasında zayıf vermesi normaldir.

Avize camları ; - Ambalaj sandıklarından çıkarılırken,

- Boyama ameliyesi sırasında,

- Fırınlama ameliyesinde

- Buzlama ameliyesinde

- Mamul hale gelmiş camların ambalajı sırasında

- Nakil esnasında % 10 'a kadar fire ve zayıf verebilir.

1) Her türlü üfleme ve pres cam mamulleri (bardak, vazo, sürahi vs.)

İmalat firesi a) Üfleme % 15

b) Pres % 15

c) Siller mamullerde % 6

Dekorlama firesi a) Üfleme % 10

b) Pres % 3

c) Siller mamullerde % 2

Toptancı firesi % 1

Perakendeci firesi % 3

Nakliyede her safhada % 1

2) Seramik ve porselen mutfak ve süs esyalari :

İmalatta fire % 30

Dekorlama fire % 3

Toptancıda fire %1, 5

Perakendeci firesi % 3

Nakliyede her safhada % 1

- Çubuk camin fabrikadan toptancıya taşınması ve depolanmasında uygulanabilecek fire oranı % 0, 1

- Perakendecide ve imalatında depolanması ve satışındaki fire oranı % 0, 1

- Çubuk camdan mamul avize damlalarının imalatında uygulanacak fire oranı % 20

- Ambalajlama ve depolamada uygulanacak fire oranı % 0, 1-2

- Nakledilmesi sırasında uygulanabilecek fire oranı % 0, 1 (06.02.1997 / 44-46 YKK)

Canlı Hayvan

Canlı hayvan kantar ağırlığından indirilmesi gereken fire yüzdesi koyun için % 5 , kuzu için % 3'tür.

* Taze koyun , kuzu, sigir, ve dana etleri dükkâa gelisinden satışına kadar geçen sürede bekletilmesinden dolayı % 3-6 civarında fire ve zayıf verebilir. (19.12.1989 YKK)

1) Canlı Hayvanlar (koyun, kuzu, sigir, manda, kesilmeleri halinde ortalama ;

Sigir : % 44-46

Kivircik , karakaya : % 40-42

Karaman , Dalgiç : % 43-45

Kuzu (bas ve cigarler) : % 56-59

Kuzu (6 Mayistan sonra bassiz ve cigarsiz) % 41-44

Kuzu (6 Mayisa kadar bassiz ve cigarsiz) % 46-50

Sucukluk manda % 52-54

Kasaplik Manda (Yem kelik olarak) % 46-48

Sosislik Manda % 37-39 nispetinde randiman verebilir.

2) Komisyoncudan alinip soguk hava depolarinda saklanan etler cins, kalite ve bekleme sürelerine göre degisik nispetlerde fire ve zayiat vereceginden bu konuda kesin rakam verilememektedir.

3) Mezbahada kesilip , soguk hava depolarina konulmadan , dogrudan dogruya kasaplara gönderilerek satilan etler ;kan akmasi, rutubet zayii, isletme ve tarti sebebiyle % 1-3 arasinda fire ve zayiat verebilir.

4) Küçükbas hayvan etleri memleketimizde kemikli olarak satilmaktadir.Büyükbas hayvanlarda ortalama % 25 kemik payi çıkabilir.

5) Kümes hayvanlarından kesilmis ve tam temizlenmis tavuk parekende satista % 3-5 civarında fire ve zayiat verebilir.(19.12.1989 YKK)

* Borsaca canlı manda ve sigir alimlerinde % 8 nispetinde tokluk firesi düşürülür.

Karkas et randimani fire düşümünden sonra hesaplanır.

Fire düştükten sonra manda ve sigirdaki karkas et randimani :

a) Sigirda (besilerde) ortalama % 48-58

b) Sucukluk mandada ortalama % 50-58 randimandır.

Ciklet

Cikletin ağırligi konusunda bir standart bulunmamaktadır.Piyasa durumuna göre muhtelif firmalarca üretilen sekersiz ciklet 2-3 gr., sekerli ciklet ise 4, 5-6 gr. ağırlığındadır.Ayrıca, ciklet hamurunda ; sekersiz ciklette % 1-2 , sekerli ciklette ise % 2

civarında fire ve zayiat olabilmektedir.

Şekerli top sakiz için ortalama % 20 sakiz gami (maya) , % 18 glikoz , % 59, 5 seker , % 0, 5 esans boya , % 2 yumusatici kullanilir.

TSE' ye göre maya en az % 15 olacaktır.Şeker azami % 75 olabilir.Bu formülden giderek bitmiş sakiz 5 gr.ise maya ; $5 \times 0.20 = 1$ gr., seker $5 \times 59, 5 = 3$ gr.olur.Şekersiz tip sakizlar için ; sakiz gami (maya) % 80 , yumusatici % 19 , Esans % 1.

Sakiz üretiminde % 2-2, 5 civarında fire ve zayiat meydana gelebilir.

Ciklet ambalajinin imalinde kullanılan zarf (kuse kagit) , sürpriz resim (kuse karton) , sürpriz resim (çıkartma kagidi) , ciklet

kutusu (kroma karton) 'nun üretiminde kullanılan hammaddelere uygulanacak fire oranları aşağıya çıkarılmıştır.

- Zarf (kuse kagit) için uygulanacak toplam fire % 23
- Sürpriz resim (kuse karton) için uygulanacak toplam fire % 19
- Sürpriz resim (çıkartma kagidi için uygulanacak toplam fire % 24
- Çiklet kutusu (kroma karton) için uygulanacak toplam fire % 21

Civata

Sıcak basma usulüne göre civata ve somun imalatında fire nispetleri :

a) Çelik civata imalatında fire nispetlerinin , imalat safhaları itibarıyla toplam olarak :

- 1) Kesme firesi : % 0.8 - % 1.0
 - 2) İmalat firesi : % 20 - % 25
 - 3) İmalat bozugu firesi : % 5 -% 12 Toplam : % 25.8 - % 38 arasında değiştiği ,
- b) Çelik somun imalat firesinin ise ortalama % 50 nispetinde olduğu anlaşılmıştır.

Soguk sekillendirme ovalama usulüne göre vida-civata imalatında fireler:

A- Alti kösebaslı vida, civata imalatı için ,

- 1) Çapaklama firesi : % 11, 6
- 2) Kalip bozukluğu firesi : % 5
- 3) Perçin ayarı firesi : % 4 - % 6
- 4) İmalat bozugu firesi : % 6 - % 8 olmak üzere toplam % 26, 6 ila % 30, 6

B- Tornavida başlı vida , civata imalatı için ,

- 1) Kafa yarma firesi : % 2, 9
- 2) Kalip bozukluğu firesi : % 5
- 3) Perçin ayarı firesi : % 3 - % 4
- 4) İmalat bozugu firesi : % 4 - % 6 olmak üzere toplam % 13, 9 ila % 17, 9

C- Tornavida başlı saç vidaları için ,

- 1) Kafa yarma firesi : % 2, 9
- 2) Kalip bozukluğu firesi : % 5
- 3) Perçin ayarı firesi : % 3 - % 4
- 4) İmalat bozugu firesi : % 3 - % 6

5) Uç koparma firesi : % 3 - % 6 olmak üzere Toplam : % 16, 9 ila % 23, 9 olarak tespit edilmiştir.(19.12.1989 YKK)

Civciv

Bir civcivin yumurtadan çıktıktan yetişkin hale gelinceye kadar (kesim haline gelinceye kadar) verebileceği kayıp , herhangi bir hastalık olmaması , yemin kaliteli ve iyi olması, kümeslerin bakımlı ve çok temiz tutulmaları kaydı ile asgari % 5 olabilir.

* Sağlıklı iyi seçiltilmiş dolayısıyla çok küçük ve sakatları ayrılmış civcivler , özel havalandırma ve ısıtma tertibatına haiz civciv nakil vasıtaları ile sevkedilirse ,

- Sevkedilecek mesafenin uzunluğuna ,

- Sürücünün dikkatine (çok hızlı gitme, ani fren yapma v.s.)

- Havanın çok sıcak veya soğuk olmasına göre nakil esnasında % 0, 5 -% 2 arasında ölümler görülebilir.Bu ortalama % 3-5 olarak kabul edilmektedir. (19.12.1989 YKK)

Çadır Bezi

Çadır bezi (branda) bulunduğu yerin rutüset ve suhunet derecesine göre bir sene içinde % 2-3 nispetinde çekebilir.Buna % 2 makas payı da ilave edildiğinde , çekme ve makas payı olarak % 5 tolerans normaldir, (14.05.1997 / 231 YKK)

Çam Fýstýđý

a) Toptan ambar : % 0.5

b) Perakende satis : % 2

c) Paketleme : % 5

Çamaşýr Suyu

En iptidai tarzda, beton havuzda insan gücü ile HYPO CLORID karistirilerek yine hortumlarla basit sekillerde siselere doldurulan çamasir suyunun bu tür imalatinda HYPO CLORID hammaddesinin % 0, 2 nispetinde fire ve zayiat vermesi normaldir.

Çamasir suyu ana solisyonu; nebati maddelerden yapilmis çamasirlari temizlemek ve beyazlatmak için kullanılan ve alkali hipoklorit halinde aktif klori, bazen de sodyum perborati ihtiva eden solisyonlardir.

Çamasir sulari ana solisyonunun litresinde 20 gr' dan az aktif klor bulunmamalidir. Perborati ihtiva edenlerin litresinde 50-100 gr sodyum perborat bulunabilir.

Çamasir sulari ana solisyonunun 40 misline sulandirilmasiyla elde edilen solisyonun alkalitesi (NaOH hesabiyla) binde 5' I geçmemelidir.

Çanta

Kadin çantasi imalatinda % 10-12 civerinda fire meydana gelir.1975 yili moda ölçülerine göre orta boy bir kadin çantasi imalati için ortalama 60 - 70 dm².deri gerekir.

Çay

Çay pakette fire vermez.Çay paketleme isinde, çaylar açık ve paketler halinde alinarak harmanlanip , 100 gr.lik kutulara konulmasi halinde (dökülme -saçılma gibi olaylarda) meydana gelebilecek fire ve zayiat oranı % 1 olabilir.Çayın satisinda fire sözkonusu degildir.Çay hūlasasinin (instant tea) özellikle toz haline getirilmesinde ve burada ambalajlanmasinda uygulanacak fire oranı % 2'dir.

Çelik

Piyasada alici arzusuna göre kesmek suretiyle satilan çelikte bu islem neticesinde verebilecegi fire ve zayiat nispeti için, çeligin hangi metot ve vasitalarla kesildiginin bilinmesi gerekir.Buna ragmen böyle bir islemdede ortalama % 2 ila % 4 arasinda fire ve zayiat normal bulunmustur.Sanayi çeliginin testere ile kesimi esnasinda testere kalınlığı 2 - 5 mm. olursa fire verebilir.Kesilecek parçanın uzunluguna göre fire nispeti % 0.5 ile % 2 arasinda degisebilir.Makasla kesimde fire sözkonusu degildir.

Çelik Ađaç

Çelik halatların roda bozularak yapılan perakende satışlarında hassa ölçü aletleri ile ölçüleme yapılmamasından dolayı TS 1918 ' e göre ve DIN 3053 normlarına göre kabul edilebilir fire oranları aşağıdaki gibidir.

LIF ÖZLÜ HALATLAR

Halat Çapı Metre Fire (%)

3 mm. 25 m.kadar --

4 mm. 25-100 m. --

5 mm. yukarisi 0, 5

6 mm.

7 mm.

8 mm.

9 mm.

10 mm.

11 mm. 25 m.kadar 0.8

12 mm. 25 m.yukarisi 1

13 mm.

14 mm. 25 m.kadar 0.8

16 mm. 25 m.yukarisi 1

18 mm.

20 mm. 25 m.kadar 0.8

22 mm. 25 m.yukarisi 1

24 mm.

26 mm. 25 m.kadar 0.8

28 mm. 25 m.yukarisi 2

32 mm.

36 mm. 25 m.kadar 1, 5

40 mm. 25 m.yukarisi 2

44 mm.

48 mm. 25 m.kadar 1, 5

52 mm. 25 m.yukarisi 2

55 mm.

ÇELİK ÖZLÜ HALATLAR

Halat Çapı Metre Fire (%)

3 mm. 10 m. --

4 mm. 25 m.kadar --

5 mm. yukarisi 0, 8

6 mm.

7 mm.

8 mm.

9 mm.

10 mm.

11 mm. 25 m.kadar 1

12 mm. 25 m.yukarisi 1, 5

13 mm.

14 mm. 25 m.kadar 1

16 mm. 25 m.yukarisi 1, 5

18 mm.

20 mm. 25 m.kadar 1

22 mm. 25 m.yukarisi 1, 5

24 mm.

26 mm. 25 m.kadar 2

28 mm. 25 m.yukarisi 2, 5

32 mm.

36 mm. 25 m.kadar 2

40 mm. 25 m.yukarisi 2, 5

44 mm.

48 mm. 25 m.kadar 2

52 mm. 25 m.yukarisi 2, 5

55 mm.

Çeltik

Çeltik harmandayken hava şartlarının müsait gitmemesinden ötürü islanan çeltikler kurutulduktan sonra % 15-25 oranında fire verir ve eski durumuna göre evsafından kaydedileceği için, alacağı sekle göre değeri de % 20-40 oranında düşer.

Çiçek

Kesme çiçekler bütün safhalarda Toplam % 20 civarında fire ve zayıt verebilir.Çiçeklerin kamyon , tren ve uçakla nakliyesi , tahmil ve tahliyesi , hava şartlarının uygun olmamasından dolayı üreticiden toptancıya intikal etme safhasında , toptancıdan işyerlerine gelene kadar ve işyerlerindeki bekleme ve satılmayıp imha edilmeleri

esnasında verebileceği fire ve zayıt miktarları aşağıdadır.

- Tarladan toptancıya gelinceye kadar : % 5
- Toptancıdan perakendeciye gelinceye kadar : % 5
- Perakendeciden satış esnasında : % 10

Gül : Bir kök gülün yıllık üretimi , kaliteli yetistirilmesi halinde 8-10 adettir.

Her türlü yetiskin fidan , süs bitkisi, yer örtücü bitkiler , iç ve dış mekan çiçekleri, saksili toprak ambalajlı ve çıplak köklü fidan ve bitkilerin ithalat ve satışında uygulanacak fire oranı % 5 ' dir. (10.06.1998 / 993 YKK)

Çift Cam

Kesilen ölçülerdeki değişikliğe göre plakaya intibaki sebebiyle çift cam imalatında % 15-20 civarında fire meydana gelebilir.

Çikolata

Çikolata imalatındaki toz şeker, kakao yağı , süt tozu , blok, esans , kuruyemiş (fındık ve antep fıstığı) , lesitin yüzdeleri ve fire oranları

Çikolata (Sütü)

Toz Şeker 0, 42

Kakao yağı 0, 22

Süt Tozu 0, 17

Kakao Hamuru 0, 24

Esans (Vanilya) 0, 002

Kuruyemis 0, 002

Lesitin 0, 01

. 1, 06

Fire oranı % 6 ' dir.

Çikolatalı mamuller imalinde ;

Seker % 40-50

Blok % 10-15

Süt tozu % 10-20

Nebati yağ Kullanılmaz

Lesitin % 0.3-0.5

Kuruyemis % 10-15

Fire oranı % 4

Çimento

Çimentonun patlama ve dökülmesinden % 1 ' e kadar fire vermesi normaldir.

Çimentonun fabrikadan tesliminden sonra motor ve kamyonla nakledilmesi, depoya boşaltılması, tekrar yüklenmesi sırasında % 5 ' e kadar zayıt vermesi (nakliye ve depolama zayıtı beraber) , toptan veya perakende alımı satımında depolamadaki zayıt nispetinin ise % 1 ' e kadar (yalnız depolama) normal kabul edilebilir.

Hazır çimento üretiminde fire ve zayıt oranı % 1, 5 civarındadır. İmalata verilen dökme çimentonun firesi , yaklaşık olarak % 10 civarındadır. (18.10.1996 / 459 YKK)Toptan torbali çimento satışında meydana gelebilecek fire oranı % 1 ' dir.

Çivi

1) Çatal çivide tel firesi % 2

2) Çatal çivide presbant firesi % 10 civarındadır.

3) Çubuk tel çekimi ve belirli boylarda bölümünde tel firesi yoktur.

* Çivinin toptan sandikli satışlarında fire sözkonusu olamaz.

* Çivinin depolama ve perakende satışlarında zayıt ve tarti farkından, mütevellit % 2'ye kadar fire verebilir.

* Filmasinden inşaat çivisi üretim firesi % 5 ve iskarta % 1, 5 .Filmasinden tel çivi üretim firesi % 7, 5 ve iskarta % 1, 5 olarak kabul edilir.Filmasinden demir tel üretiminde % 2, 5 fire , % 1, 5 da iskarta kabul edilmiş olduğundan telden inşaat çivisi

% 2, 5 ve telden tel çivisi üretim firesi ise % 5 'tir.

Çökelek

Çökelek ve lor aynı isim altındadır.Bu nedenle fire ve zayıt oranları aynıdır.Öyleki ;

Toptan Perakende

Çökelek % 8 % 8-12

Lor % 8 % 8-12

Çörek Otu

a) Toptan ambar : % 2

b) Perakende satış : % 2

c) Paketleme : % 4-5

d) Yabancı maddeleri ayırma : % 2-3

e) Yıkama kurutma : % 1-2

f) Firinlama : --

Çuval

Un fabrikalarından şehir dahilindeki firinlara sevkedilen 10 onsluk kanaviçe un çuvaları zaman zaman tamir ve bakımı yapılmak suretiyle 6 ila 8 defa kullanılabilirler.

Hurda olarak alınıp gerekli tamir ve düzeltmeler yapıldıktan sonra satışa arz edilen hurda çember ve çuvaların bu ameliyeler esnasında verebileceği fire ve zayıt

nispetleri ;

Hurda çemberde % 5

Hurda çuvalda % 10 civarında fire ve zayıt verebilirler.

* Satılan plastik ve kanaviçe çuvalardan özür lü olanların müsteri tarafından iadesi halinde yenileriyle degistirilmesi gerektiği ve bu özür lü çuvaların toplam satis üzerinden oranının % 1 civarında olması uygundur.

* Ambalaj malzemelerinde :

A) G-03-5 standart polietilenden branda çekme esnasında % 8 civarında ,

B) F.2.12 standart polietilenden naylon torbalık çekme esnasında % 8 dolayında fire olabilir.

* Sentetik çuval dikisi esnasında kesin ayırma yapılmamakla birlikte ortalama % 2, 5-3 civarında fire ve zayıt verilebilir.

* Bakliyat ürünlerinin ambalajlanmasında kullanılan polietilen ve polipropilen ambalaj malzemelerinde uygulanacak fire oranları % 5 ile % 8 arasındadır.

Deri

Büyükbaş olan manda ve sýđýr derilerinin fire nispeti yap ve taze olarak kesim yerinden depoya kadar % 1-2 arasýndadır.

Bu deriler yap ve tazedden salamuraya % 20 , salamuradan salamuraya % 4 nispetinde fire vermektedir.Cem'an fire nispeti % 25-26 arasýndadır.Manda derilerinin fire nispeti % 30' a kadar da çýkar.

Anadoludan gelen salamura derileri , tam salamura olmayýp, havuz malý olmasýndan dolayı , bunların firesi % 5-8 arasýnda deđipmektedir.

* Yap sýđýr ve dan derilerinin salamuraya dönüptürülmesinde ; 1 kg.yap sýđýr derisi için 300-400 gr.tuz ; 1 kg. yap dana derisi için 400-500 gr.tuz kullanýlýr.

* Rugan ve vidala derilerinin ayakkabý imalinde verebileceđi fire nispetleri; Rugan deri de % 25-30 , Vidala deri de ise % 20-25 arasýndadır.

* Büyükbaş hayvan derilerinde ;

Yap olarak alýnýp , yap olarak satýldýđý taktirde % 3

Yap olarak alýnýp , salamura olarak satýldýđý taktirde % 20

Salamura olarak alýnýp , yine salamura olarak satýldýđýnda % 5 nispetinde fire verebilir.

* Küçükbaş hayvan (koyun, keçi, kuzu) derilerinde ;

Yap olarak alýnýp , yap olarak satýldýkları taktirde adetle satýldýđýndan fire mevzubahis deđildir.

Yap olarak alýnýp , tuzlu kuru satýldýđý taktirde % 15-20

Yap olarak alýnýp , hava kurusu olarak satýldýđýnda % 30-40

Tuzlu kuru alýnýp , tuzlu kuru satýldýđýnda % 10

Hava kurusu olarak alýnýp , hava kurusu olarak satýldýdynda % 5 nispetinde fire verebilir.

* Muhtelif cins derilerde bir yýl zarfýndaki fire nispetleri ile sonradan tuzlanmýp olarak alýnan ham derilerdeki fire nispetleri arasýnda farklýlýklar vardýr.

Yap Mezbaha ve Süt Danasý Derisi

Umumi Zaiyat Fire Nispeti

Ýhzarlarýmda Fire Nispeti

Toptancýda 1'nci 2'nci

1- Salamura

% 25 ' e kadar

% 20'ye kadar

% 3'e % 2'ye kadar

2- Tuzlu Kurusu

% 37'ye kadar

% 35'e kadar

% 1'e % 1'e kadar

3- Hava Kurusu

% 52'ye kadar

% 50'ye kadar

% 1'e % 1'e kadar

Yap Manda ve malak derisi :

1- Salamura

% 30'a kadar

% 23'e kadar

% 3'e % 2'ye kadar

2- Tuzlu Kurusu

% 42'ye kadar

% 40'a kadar

% 1'e % 1'e kadar

3- Hava Kurusu

% 52'ye kadar

% 52'ye kadar

% 1'e % 1'e kadar

Yap Koyun Derisi

1- Tuzlu Kurusu

% 45'e kadar

% 40'a kadar

% 3'e % 2'ye kadar

2- Hava Kurusu

% 58'e kadar

% 55'e kadar

% 1, 5 % 1.5'a kadar

Yap Keçi Derisi

1- Tuzlu Kurusu

% 40'a kadar

% 35'e kadar

% 3'e % 2'ye kadar

2- Hava Kurusu

% 58'e kadar

% 55'e kadar

% 1, 5 % 1.5'a kadar

Yap Kuzu Derisi

1- Tuzlu Kurusu

% 40'a kadar

% 35'e kadar

% 3'e % 2'ye kadar

2- Hava Kurusu

% 53'e kadar

% 50'ye kadar

% 1, 5 % 1.5'a kadar

Yap Ođlak Derisi

1- Tuzlu Kurusu

% 40'a kadar

% 35'e kadar

% 3'e % 2'ye kadar

2- Hava Kurusu

% 53'e kadar

% 50'ye kadar

% 1, 5 % 1.5'a kadar

* 4, 5-5 milyon desimetrekare zig deriden pantolon ve mont kesildiğinde % 5 civarında ıskarta ve fire doğabilir.

* Deri imalat sektöründe ham deriden mamul deri üretimi safhasında, yardımcı madde olarak kullanılan sodyum bikarbonatve bazik kromsülfatın (tankkromozol) derinin tola ağırlığına göre hangi oranlarda kullanıldıkđı apağıdadır.

* Dericilikte , deri alan ölçüsü olarak desimetrekare kullanılmaktadır.

Ayakkare : 10 desimetrekarenin biraraya gelmesiyle bir ayak meydana gelmektedir.

Piyasada 8.000.TL olarak satılan derinin 1 desimetrekaresi 800.TL 'dir.10 desimetrekare 1 ayak mütalaa edildiği için fiyatı :8.000.TL olmaktadır.

* Ýthal edilen muhtelif cins derilerde ithalden satıpına kadar bir yıl zarfındaki fire nispetleri ile sonradan tuzlanmığ olarak alınan ham derilerdeki fire nispetleri arasında farklılık vardır.Eđer salamura sđđır derisi alınıp , tuzlu kuru yapılmığ ise

% 10 civarında fire sözkonusu olur. (28.03.1996 / 103 YKK)

Deri Kazıntıları

Kemik ve deri kazıntılarıнын rutubet ve yabancı maddelerden dolayı % 1.5 oranında firesi normaldir.

* Küçükbaş ham-mamul deri randıman ilıpkileri ;

1 adet kuzu derisi hava kurusu 1 kg.'a tekabül eder.

1 adet kuzu derisi tuzlu kuru 1, 5 kg.'a tekabül eder.

1 adet kuzu derisi yapı olursa 2 kg.'a tekabül eder.

1 adet koyun derisi hava kurusu 2 kg.'a tekabül eder.

1 adet koyun derisi tuzlu kuru 3 kg.'a tekabül eder.

1 adet koyun derisi yap olursa 1, 5 kg.'a tekabül eder.

1 adet kuzu derisi30 dm2.mamul verir.

1 adet koyun derisi60 dm2.mamul verir.

Deri Konfeksiyon

Deri konfeksiyon için (ortalama olarak)

Boy(cm.) Zig Napa, Süet dm2. Kuzu kürk adet

a) Erkek yelek 55/62 150/200 4/5

Erkek ceket 59/65 280/320 7/9

Erkek ceket 65/80 300/420 8/10

Erkek Turvakar 76/92 420/480 9/12

Erkek Palto 95/115 500/640 11/16

b) Kadın giyim epyaları imalinde erkeklere oranla ortalama % 5-6 arası noksan deri sarfedildiği gözönünde tutulmalıdır.

* Deriden mamul konfeksiyon imalatında kullanılan deri miktarları , beden numaralarına göre ortalama sarfiyat tespit edilmek suretiyle aşağıda gösterilmiştir.Ancak bu ölçüler klasik modeller gözönünde bulundurulurken verilmektedir.Bol pileli , kloş, verev

kesimli , büzgülü, iri yakalı, cepli , iki cep üstüste, kapıponlu, pelerinli, katlamalı gibi deri sarfiyatını artıran teferruatlı modeller için aşağıdaki miktarlarda % 2 artma , en küçük bedenlerde de % 2 eksilme olabilir.

- Erkek mont : 37 ayak (370 dm2.)

- Kadın mont : 35 ayak (350 dm2.)

- Erkek ceket : 32 ayak (320 dm2.)

- Kadın ceket : 30 ayak (300 dm2.)

- Erkek pantolon : 26 ayak (260 dm2.)

- Kadın pantolon : 23 ayak (230 dm2.)

- Etek : 23 ayak (230 dm2.)

- Kadın elbise : 55 ayak (550 dm2.)

- Kadın manto : 55 ayak (550 dm2.)

- Erkek palto : 55 ayak (550 dm2.)

- Erkek Kaban : 40 ayak (400 dm2.)

- Yelek : 18 ayak (180 dm2.)

* Ýthal koyun derileri 5 ayak ile 7, 5 ayak arasy deđipir.Ýthal derilerin bilhassa kuru ve tuzlu olanlary yerli derilere oranla daha yüksek fire verir, % 15 ile % 40 arasy deđipebildiđi gibi, pikle derilerde fire oraný % 10 ile % 25 arasynda olur.Ýthal kuru

derilerde güneđ yanýđý , çürük, hamlak, veya güve girmip ise bu oran % 80'lere kadar çýkabilir.

* Ýthal kuzu derileri 3 ayak ile 5 ayak arasynda deđipebilir.Yerli koyun derileri 6-8 ayak arasyndadyr.Yerli koyun derilerinde fire oraný ise % 5 ile % 20 arasyndadyr.

Yerli kuzu derileri 4 ayak ile 6 ayak arasyndadyr.

Yukaryda belirtilen fire oranlary tabakalama esnasýnda ortaya çýkan birimlerdir.

Kaban : 44-52 ayak

Ceket : 36-44 ayak

Yelek : 16-22 ayak

Mont : 37-46 ayak

Etek : 18-32 ayak

Pantolon : 23-32 ayak

Manto : 54-64 ayak

Pardesü : 55-70 ayak

Elbise : 55-68 ayak

* Konfeksiyon ürünlerinde modellere göre % 10 ile % 35 oranýnda ayaklarda artma ve azalma olabilir.

* Konfeksiyon imalatýndaki fire oraný % 5 ile % 25 arasyndadyr.

Deri Telefon Kýlýfý

Cep telefonu kýlýflarýnda , telefon kýlýfý farklı olabileceđinden fireler de farklı olabilir.Bu nedenle, 1 adet telefon kýlýfý için 5 DM.(1 ayak) ile 10 DM.arasy deđipen miktarda deri kullanýlabilir.Fire oranlary ise % 10 ila % 20 arasynda farklılýk gösterebilir. (08.05.1998 / 874 YKK)

Deterjan

Likit-toz ve krem deterjanýn toptan ve perakendeciye tahmil-tahliye,

nakliye ve depolama iþlemi esnasýnda her birinde ayrý ayrý verebilecekleri fire ve zayiat oranlarý aþaðýdadýr.

5 kg ve daha büyük polietilen torbalarda

Ýçi karton dýþý oluklu mukavva kutularda

Toz deterjan

% 1-2

% 0, 1-0, 2 civarýnda

Cam þipe

Plastik þipe

Likit deterjan

% 0, 1-0, 2

% 0, 1-0, 2

Krem deterjan

%1

civarýnda fire verebilir.

Dikiþ Makinesi

Dikis makinalari imalatinda mevcut olan pik parçaların döküm firesi :

- Döküm, kupol ve döner ocaklar ile yapildiginda ;

ergitme ve döküm fire oranı % 7-9, 5

- Döküm, endüksiyon ocakları ergitmesiyle yapıldığında ;

ergitme ve döküm fire oranı % 3, 3

- Dikis makinesi kafa ve tabla kısımlarının montaj esnasında kısım veya çatlayanlar , yukarıda bildirilen ocaklara sarj edilerek tekrar ergitilir ve döküm yapılır ve neticede aynı fire oranları meydana gelir.

Mekanik taslama, işleme firesi ; İşleme esnasında yanlış delme frezleme ve dökümden gelen parçaların işleme yerlerinde karıncalanma çıkması durumunda % 6 ila % 9 arasında fire verebilir.

Dipçik

Dipçik yapımı özel itina isteyen bir iştir. Üretimde ağacın en temiz yerinden işlenmesi gerektiğinden üretim esnasında fire oranı ortalama % 70 civarındadır.

Kullanılabilenleri ambalaj sanayiinde , hiç bir alanda kullanılmayanları yakacak olarak değerlendirilir.

Dip Macunu

Sigara içenler için dip macunu , sigara içenler için ferahlatıcı Anti-pak ağız gargarası , dip parlaticisi , dip macunu vb. ürünlerin depolanması ve nakliyesi sırasında meydana gelebilecek fire oranı % 3-3 civarındadır. (06.06.1997 / 274 YKK)

Dolgu Fitali

Poliyeten köpükten ekstürede olarak yalıtkan boru ve mastik altı derz dolgu fitilinin imalat safhasında uygulanacak fire oranı % 5 ile % 8 arasında değişebilir. (13.03.1997 / 126 YKK)

Dondurma

Hazır ambalajlı dondurma kolilerinin düşmesi, patlaması, yanlış yükleme gibi nedenlerle servislere yüklenirken yapılan zayıf % 1-2

civarındadır.

İade alınırken yapılan zayıt da % 1-2 arasında, kolilerin açık olarak dolaba konması durumunda bazı mamullerde şekil bozukluğu görülebilir. Yine kolilerin düşmesi sonucu bir miktar zayıt olabilir.

Elektrik kesilmelerinde , soğutucunun kapakları açılmadan 2-3 saat mamul muhafaza edilebilir, bu süre zarfında mamul soğutuculu servis arabalarına alınır, ya da buzla korunur. Bunlar mümkün olmadıkından eriyen mal fabrikada imha edilir. Buradaki zayıt

miktari o anda dolapta bulunan miktardır.

Bunların yanında gerek İstanbul servis araçlarında , gerekse, Anadolu'ya giden servis araçlarında arızadan dolayı meydana gelen zayıt da vardır. Özellikle nakil sırasında araçların soğutma ünitelerindeki bozukluklar tüm malın özelliklerini bozduğu için

olduğu gibi zayıt olmaktadır.

Döküm (Pik ve Bronz)

Pompa imalatı ile ilgili olarak pik ve bronz dökümünde fire nispeti, döküm kalitesi işleme tezgahı ve sistemlerine göre değişmekle birlikte , pik ve bronz dökümünde % 7-10 , taslamada % 1-2 , dış açılma esnasında % 2-3 , perakende satışta % 5 , toptan satışta

% 2 civarında olabilir.

* Silisyum karbür döküm potası % 1

Döküm katkı malzemeleri (curuf alıcı toz ve kalıp yağları % 1

Seramik elyaf izolasyon malzemeleri

Monolitik harçlar % 1

Döner

Döner yapımında , et pisme aşamasında % 30 civarında fire verebilir.

Döşemelik Kumap

Mobilya sanayiinde kullanılan döşemelik kumaların imalinde

sarfedilen sentetik ve pamuk ipliklerinde imalat firesi nispeti kullanılan ipliklerin numara ve evsafına göre degismekle beraber vasati olarak %5-10 civarındadir. Kumasin desenli olmasi halinde fire oranı %15 civarında olabilir

Duralit

Kontraplak, sunta , duralit, özellikle formikanin tahmil, tahliyesinde ve magazalardaki aktarmasinda kirilma, çatlama ve patlamaya maruz kaldigindan % 1'e kadar toptan , % 2'ye kadar perakende satislarında fire verebilir.

* Kontraplak imalatında meydana gelebilecek fire nispetleri asagıdadır.

- Ithal mali kalın tomruklarda (kutur 70 cm.den yukari) % 30
- Ithal mali ince tomruklarda (kutur 70 cm.den asagi) % 40
- Yerli tomruklarda çam ve kayınlar için % 70
- Ceviz vs.meyve ağaçlarında % 80-85

Düöme

Blucin pantolon imalatında kullanılan fermuarların tas-yıkama esnasında % 3 ile % 5 arasında degisen fire vermesi normaldir.

* Ithal mali fermuar ve dügmelerin konfeksiyon atölyelerinde kirilip, bozulması sonunda % 1 ile % 2.5 arasında fire vermesi normaldir.

* Her nevi sentetik ve tabii maddelerle yapılabilen düğme, çitçit ve toka gibi mamüllerin nakliyesi, alıcılara numune olarak verilmesi (kartela yapımı) vb. gibi işlemler esnasında meydana gelebilecek fire oranı % 1 civarındadır.

* Fermuar kullanılan polyeser iplik, naylon monofilament iplik, fitil (kort), asetik asit, sertlestirici, parlatici, inceltici, hidrosülfite, polipropilen film, üst durdurucu, alt durdurucu ve kopça gibi hammaddelerin kullanım miktarları ve dokuma, boyama, apreleme (ütöleme), santimleme kesim ve son mamülde oluşan fire oranları asagiya çıkarılmıştır:

Eczane ve Ecza Dolapları

Eczanelerde perakende satılan tıbbi müstahzarat ve veteriner

ilaçlarının miadi geçmiş olması, bekletilme, yeni ilaçların çıkması ile elde kalma , nakil anında kırılma, imalat esnasında dökülme gibi nedenlerle % 3-5 civarında fire ve zayıt verebilir.

* Eczane ve

eczane depolarında , toptan ve perakende satılan muhtelif cins emtianin (tümü üzerinden ve miadi geçip iadesi mümkün olmayan ve büyük bir yekün tutan müstahzarlar da gözönünde tutularak) fire ve zayıt nispeti ortalama % 3-5 'tir.

Sekerden mamul kil dökücüler müstahzarlarda fire nispeti :

Imalat esnasında % 10 (bütün macunlarda) , ambalaj plastik kap ise % 5 , cam ise % 10 olarak kabul edilebilir.

Uçucu maddeler muhafaza edildikleri ambalajın cinsine göre daha yüksek fire verebilir.

* Doktor numunesi , esantiyon, promasyon vb.sebebiyle fire oranı , Sağlık Bakanlığı tarafından 1995 Eylül ayında % 5 ile sınırlanmıştır.Ondan önceki teamül % 8 'dir.(07.06.1996 / 213 YKK)

* Bulc , olympic, Sport protein, Sport drink gibi sportif amaçlı gıda maddelerinin alım satımında verebileceği fire ve zayıt oranı % 3 'tür.(24.10.1996 / 464 YKK)

* Raf ömürlerini tamamlamış ve iktisadi değerlerini tamamen yitirmiş olan malların, başvuru dilekçesinde istenildiği şekilde fire nispeti tespiti imkansızdır.Ancak, vergi mevzuatına göre , kıymeti düşen bu tür malların zarar yazılabilmesi için, vergi

daresine müracaat edilerek, değerleri taktir komisyonları marifetiyle tespit edilebilir veya bunların değeri kaza merciilerine başvurularak re'sen tespiti yoluna gidilmesinde yasal zorunluluk bulunur.(24.10.1996 / 464 YKK)

Ekmek

a) 50 kg.çuval undan yanık ve fire hariç , 68 kg.ekmek çıkmaktadır.

b) Tuz , çuval basına 650 gr.dir.

c) Bir çuval un için yaz sezonu 1-1, 5 kg., kis sezonu için 2-2, 5 kg.maya kullanılır.

d) Un-tuz-maya kullanımında % 3 fire meydana gelmektedir.

NOT : Ekmek ağırlığı 500 gr.altında olursa fire fazlasıdır. (19.12.1989 YKK)

* Firin atölyelerinde imalatı yapılmak üzere kullanılan 2.tip 74 randımanlı 50 kg.'lik bir çuval un , rutubet, nem ve diğer katkı maddelerinin % 35 oranında katılması sonucu 67, 5 kg.olur ve 550 gr.lik 123-125 adet ekmek yapılabilir.

* Ekmek imalinde kullanılan randımanlı un çuvalı 50 kg.dir.Çeşitli randımanlı 1 çuval undan , unun kalitesine , işçiliğine dayalı olarak 212, 5 ile 196 tane (320 gr.lik) ekmek ve (350 gr.lik) 184 adet pide oluşur.

(320 gr.) ekmek ve (350 gr.) pide imalinde uygulanan fire nispeti %

3'tür.1 kg.tuzdan 326.8 ekmek, 1 kg.mayadan (yaz) 141.6 ekmek , 1 kg.mayadan (kis) 85 ekmek üretilebilir.

* Yas hamur mayalarınin sehirlerarası nakli , depoya indirme ve yükleme sırasında, gerekse fırınlara nakli esnasında uygulanacak fire oranı % 4 ile % 5 arasındadır.

* Bir adet ekmek yapımında kullanılan işletme malzemesinde (elektrik, doğalgaz, odun) % 15 ; ambalaj malzemesinde (kagit, poset) uygulanacak fire oranı % 1 'dir.(21.08.1997 /429 YKK)

Eldiven

1) Yün eldiven imalatında kullanılan iplikler, örme atölyelerine sargılı olarak geldiğinden bu konuda herhangi bir sargı firesi bahis konusu değildir. Bununla birlikte yumaklar ambalajlı olarak tartıldığından, atılan ambalaj malzemesinden dolayı, ayrıca sargılı yumaklar üzerindeki yağ ve rutubetin zamanla uçması sonucu % 1-2 civarında,

2) Örme safhasında % 3- 4 civarında

3) Monte safhasında % 1- 2 civarında

4) Tüylendirme safhasında % 1- 2 civarında fire meydana gelir.

5) Ütü safhasında bir fire sözkonusu değildir.

Bu belirtilen fire miktarlarına sakat ve parçalar dahil değildir.

* Sentetik elyafın (nylon muz) muhtelif safhalarda verebileceği fire ve zayıf nispetleri:

Iplik boyanırken % 1

Iplik sarılırken % 2

Iplik dokunurken % 2- 3 civarındadır.

* Türk standartlarına ait 240-UDK/ 667.01' de tayin edilen standart atmosfer şartları altında normal kondisyonlu ve rutubetli yün ipliklerinden imal edilen mallar için dokumada iplik firesi:

a) Hazırlama safhasında (çözgü çözümünde) :

Kamgarn kumalarda : % 1- 1, 5

Straygarn kumalarda : % 1, 5- 2

b) Dokuma safhasında :

Kamgarn kumalarda : % 2- 3

Straygarn kumalarda : % 3- 5 civarındadır.

c) Terbiye Safhasında :

a) Tamamen yün, normal bükümde kamgarn ipliklerden mamül, yalnız boya ve apre muamelesi yapılan kumalarda fire % 4- 7 arasında,

b) Yünden krep, onde, bukle, frize ve mümasili fazla bükümlü kamgarn, straygarn veya bunların karışımı ipliklerden imal edilip, yalnız boya ve apre firesi % 8- 12,

c) Tamamen yün straygarn ipliklerden imal edilip dink ve sardon ile beraber boya ve apre yapılan kumalarda fire % 8- 15 olabilir.

Toptan orlon satışında % 0, 5- 1, 5 civarında fire vermesi mümkündür.

* Pamuk ipliği Türkiye' de brüt olarak satılmakta ve 40- 45 kg lik bir çuvalda 1 kg civarında bobin, çuval, naylon torba darası hesap edilmektedir. Bu bir kg da % 2 fireye karşılık olmaktadır.

Pamuk ipliğindeki tabii rutubet örgü sırasında kaybolmakta toz ve örgü firesi olarak % 6 civarında bir fire sözkonusu olmaktadır. Yani pamuk ipliğinden örgüde % 8' lik bir fire mevcuttur.

Suni iplik ve poliamid (polyester) iplik net kilolu olarak satıldığından ambalaj firesi sözkonusu olmamakta ve örgü esnasında % 2- 3 fire meydana gelmektedir. Suni ipliklerden orlon da net kilolu olarak satılmakta ve örgü esnasında % 5 civarında fire meydana gelmektedir.

Kumaların boyama safhasında % 2 ila % 10 arasında (kumaş sanforize olacak ise % 10' a kadar fire verebilir.)

Emprime, metraj ve baskı safhasında % 2 fire verir.

Ram (kenar kesme) çizgi düzeltme safhasında % 2 fire verir.

Sardon (tüyleme) safhasında fire yoktur.

Fikse (ütü) safhasında fire yoktur.

Elektrik Kablosu

11/2 mm².ile 100 mm². arasındaki kesitlerde plastik izoleli bakır elektrik kablosu imalinde bakır ve plastigin verebileceği fire % 2 ila % 3 arasında olabilir.

* Aşağıda isimleri yazılı elektrik malzemelerinin perakende ve toptan satışlarında verebilecek bozuk ve tarti fireleri hizalarında gösterilmiştir.

Kapalı Fis : % 1

Balast : % 1

Tablo Sigortası : % 3

Spiral Kromlikel : % 1

Ütü : % 1

Spiral Telefon Kablosu : % 1

Elektrik Busonu : % 3

Mekanik : % 1

Starter : % 3

Elektrik Malzemeleri

Uluslararası teamüle göre ampul üreten firmalar nakliye ve satış öncesi stoklama hatalarını kabul ederek geri almakta ve/veya yerine sağlam mamul temin etmektedirler.

Bu nedenle, simit floresan, lineer halojen, dikroik halojen, 5 watt düşük sarfiyatlı ampuller de bu kapsam içinde değerlendirilmektedir. Bu gruptaki malzeme (ampul) için umulmayan kazalara karşı % 02 fire kabul edilebilir.

* Kuru pillerde ise fire olması düşünülemez. Bakımsız, arızasız sadece asiri derecede uzun süre stoklanmasından doğacak fireler oluşabilir ki , kuru pil gurubunda hiç bir zaman uzun süreli stoklar yapılmayacağı için fire tespit uygun görülmez.

* Yurt dışından ithal edilen ampullerin ; gelmesi, depoya indirilmesi ve Anadolu'ya sevki esnasında ortalama % 3 civarında fire ve zayıf verebilir. (05.09.1996 / 367 YKK)

Emaye Linyit Sobası

* Emaye linyit sobasının yapılışına ait proses ve planlar (imalat hazırlığı, imale sevk edilen saç miktarı, işlemlerin adedi ve mahiyeti) ve nihai mamulün planları incelenmeden imalat safhasındaki firenin tespitine imkan yoktur.

İmalat sonrası emayeleme safhasında azami fire % 1 olabilir.

Emayelenmiş mamul sobanın sevkiyat öncesi ambarda , ambalajlanması sırasında veya muhafaza edildiği esnadaki fire oranı % 0, 5 olabilir.

Mamulün sevkiyatı esnasında (kamyon veya trenle) fire ise % 2, 5-3 civarında bulunabilir.

Emaye Tepsi

Emaye yuvarlak tepsi, tabak, kase imalatındaki fire ve zayıf nispetini iki kademe düşünmek gerekir.

a) Saçın yarı mamul hale gelene kadarki safhada ortaya çıkan fire oranıdır ki , ortalama % 23-23 dolayındadır.

b) Saçın yarı mamul hale geldikten sonra emayelenip mamul hale gelene kadarki safhada zayıf oranı ortalama % 5'dir.

Bu hususu özellikle belirtmelidir ki , verilen doneler her firmaya göre

çalışma şekılleri, emaye hammaddesi ve saçın özellikleri dikkate alındığında değisik değerler ortaya çıkabilir.

Et ve Tavuk Randımaný

1- Canlı hayvanların alım satımları sırasında ;

a) Koyun ve keçide % 5

b) Kuzularda % 3

c) Sigir-dana-mandada % 8 tokluk firesi düşürülür.

2) Canlı hayvanların kesilmeleri sonucunda ortalama ;

a) Koyun % 43-47 (Kuyruklu ve böbrekli)

b) Kuzu % 45-50

c) Dana-karkas % 50-55 (Kuyruksuz, böbrek ve böbrek yagsız)

d) Sigir-manda % 45-50 (Kuyruksuz, böbrek ve böbrek yagsız) nispetinde et randımanı verebilir.

3- a) Koyun ve kuzuda iç ve kuyruk yağları randıman yüzdelerine dahildir

b) Dana-sigir ve manda iç yağları randıman yüzdelerine dahil değildir.

c) Kesimi yapılmış koyun ve kuzuda iç yağı miktarı % 3-7 , kuyruk yağı % 10-17 'dir.

4- Sogutma firesi ;

Koyunda % 4 Sigir-dana % 2-3

5- Kesimi yapılmış dana ve sigir etlerinde kemik oranı % 18-28 nispetindedir.

6- Canlı tavuk ve piliçlerin canlı olarak taşınması esnasında mevsim şartlarına göre fire oranı % 4-6 'dir.

Canlı piliç ve tavukların kesimi esnasında fire oranı % 29-36 'dir.

Kesilmiş piliç ve tavukların perakendeciye intikale esnasında geçen süredeki fire % 2-3 arasındadır.

Tavuk çiftliklerinde kesilen tavuk ve piliç etlerinin çok dondurulmuş olarak perakende satış yerlerine gelmeleri ve bunların satışa verilmesinden önce çözölen buzdaki dolaylı piliç ve tavukların % 3 ila % 5 oranında fire vermesi normaldir.(08.07.1998 / 29)

Etiket

1- Kağıt etiketlerin imali sırasında kağıtta meydana gelebilecek fire azami % 3 nispetindedir.

2- Alüminyum madeni etiketlerde kullanılan malzemenin plak, serit, disk

veya levha olmasına ve mamulün de aynı baskının ebadı ve ara boşlukların durumuna göre verilebilecek fire nispeti değişiklik gösterebilir ve oranları % 7-15 arasında bulunabilir.

* Doküman etiket ve armalar , çözümden imalat bitimine kadar % 10-15 arasında fire verebilir.

Evcil Hayvanlar

Köpek : Nakliyenin türüne bağlı fire sözkonusu olduğu gibi satış mağazalarında bulasıcı hastalıklardan ölmeleri de mümkündür.Hastalığın türüne göre değişen bu oran asilamalar yapılmadıysa yavru köpeklerde % 100'dür.Eriskin köpeklerde ise % 10-20 'dir.

Kedi : Köpeklere oranla daha dirençli oldukları gibi bulasıcı hastalıklara yakalanarak ölüm riskleri de azdır.Bir-iki çeşit hastalıktan telef olabilirler.Bu da % 10 gibi zayıf bir olasılıktır.

Kus : Diğer türlere oranla telafat oranı çok yüksektir.Asili olması ve taşıma koşullarına göre yıkım oranı değişirse de % 70-80 'lere kadar yükselebilir.Bütün koşullar yerine getirilse bile (asilama, barınak, havalandırma, isi vs.) % 20 oranında

telafat normaldir. (13.03.1997 / 142 YKK)

Fast Food

Fast-Food yiyecek ve içecek satışı yapılan yerlerde, satışı yapılan mamüllerin verebileceği fire oranları aşağıdadır:

Salatalar:

Mevsim salatası % 22

Meyve salatası:

Portakal vb. % 45-55

Elma vb. Açık renkli meyvelerde % 20-30

Çilek, visne vb. % 20

Tatlılar:

Kabak Tatlısı % 25 (06.02.1997/YKK)

Pizzalarda uygulanacak fire oranı % 5' dir.(06.02.97/YKK)

Fasulye

1) Bekletilmeden toptan satislarda fasulyenin fire durumu, yetistirildigi bölgeye göre degisik durum arzeder. Karadeniz havalisi (Düzce ve Adapazari dahil) mahsulü yumusak fasulyede fasulyede % 1-2 nispetinde fire olur. Anadolu havalisi mahsulü olan sert fasulyede fire olmaz

2) 1 yil bekletildikten sonra yapilan toptan satislarina

a) Karadeniz havalisi mahsulünde % 3-4,

b) Anadolu havalisi mahsulünde % 2 nispetinde fire olur.

* Dermason Fasulye: Paketleme esnasinda % 1 nispetinde fire verebilir.

* Kalburlanma esnasinda fasulyede % 3-4 nispetinde fire olur. (19.12.1989 YKK)

Fasulye Konservesi

Fasulye konservesi imalatindaki ameliyeleri ;

1- Uç kesme ,

2- Ayıklama,

3- Haslama,

4- Pisme ile meydana çıkan ayipli fasulyeleri ayıklama,

5- Doldurma,

6- Sterilizasyon'dur.

Yesil fasulye, domates, domates suyu ve konserve imalatinda kullanılan diger girdilerdir.

Normal yesil fasulyenin 10 kilosundan takriben 11 kutu 3/2 ebatli fasulye konservesi çıkar.

Fermuar

Blucin pantolon imalatinda kullanılan fermuarların tas-yikama esnasinda % 3 ile % 5 arasinda degisen fire vermesi normaldir.

* Ithal mali fermuar ve dügmelerin konfeksiyon atölyelerinde kirilip, bozulmasi sonunda % 1 ile % 2.5 arasinda fire vermesi normaldir.

* Her nevi sentetik ve tabii maddelerle yapilabilen dügme, çitçit ve toka gibi mamüllerin nakliyesi, alıcılara numune olarak verilmesi (kartela yapimi) vb. gibi islemler esnasinda meydana gelebilecek fire oranı % 1 civarındadır.

* Fermuar kullanılan polyeser iplik, naylon monofilament iplik, fitil (kort), asetik asit, sertleştirici, parlatici, inceltici, hidrosülfid, polipropilen film, üst durdurucu, alt durdurucu ve kopça gibi hammaddelerin kullanım miktarları ve dokuma, boyama, apreleme (ütüleme), santimleme kesim ve son mamülde oluşan fire oranları aşağıya çıkarılmıştır: